

Unga vuxnas boende 2023

Göteborg

Sammanfattning

24 procent av de unga vuxna i Storgöteborg svarar i årets undersökning att de bor hemma hos sina föräldrar. Detta motsvarar 25 500 personer mellan 20 och 27 år. Andelen är något lägre än riksnittet, men är en högre andel än föregående mätning då andelen hemmaboende i Storgöteborg var 21 procent.

Bland de som bor hemma hos föräldrar svarar 76 procent att de vill bo på annat sätt. Det innebär att cirka 18 900 personer i åldern 20 till 27 år är ofrivilligt hemmaboende i Storgöteborg. De som bor hemma är rent ekonomiskt en mer utsatt grupp än de som har flyttat hemifrån. 31 procent av de som bor hemma är studenter och 43 procent av dem är sjukskrivna eller arbetslösa. Hela 59 procent av de som bor hemma hos sina föräldrar är yngre än 22 år vilket också kan bidra till en sämre ekonomisk situation.

45 procent av unga i Storgöteborg uppger att de betalar mellan 2 000–6 000 kr per månad för sitt boende. Det är en mindre andel än vid mätningen 2021, då 61 procent uppgav att deras boendekostnad låg på denna nivå. Hela 40 procent har i årets undersökning angett att de betalar 6 000 kr eller mer per månad (40 procent), vilket är en fördubbling jämfört med 2021 (19 procent).

40 procent av unga vuxna i Storgöteborg vill bo i en bostadsrätt, oavsett hur de bor idag. Det är högre än riksnittet på 32 procent. 23 procent svarar att de skulle vilja bo i en hyresrätt med förstahandskontrakt (ej studentbostad). Ytterligare 23 procent svarar att de vill bo i eget hus eller radhus. Jämfört med 2021 är det något fler som vill bo i hyresrätt och något färre som vill bo i hus eller radhus.

Bland de som har eget boende är hyresrätt med förstahandskontrakt det vanligaste alternativet (43 procent). 29 procent av de unga vuxna i Storgöteborg som har eget boende bor i en bostadsrätt. Detta är högre än riksnittet som är 24 procent.

41 procent svarar att de under de senaste 12 månaderna fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner. Detta är en liknande nivå som i 2021 års mätning, då 40 procent svarade ja på frågan. 84 procent uppger att de kan få ekonomisk hjälp av familj eller vänner om det skulle behövas. Det är något lägre än riksnivån på 53 procent.

Totalt svarar 75 procent av de unga vuxna i Storgöteborg att de vet vad de kommer ha för inkomst nästa månad. De som bor hemma hos sina föräldrar lever med lägre ekonomisk förutsägbarhet. Det är dock fortfarande en majoritet (59 procent) bland de hemmaboende vet vad deras inkomst kommer vara nästa månad.

Mer än var tredje ung vuxen i Storgöteborg (34 procent) oroar sig för att inte hitta något boende i framtiden, vilket är högre än riksnivån (28 procent). Detta motsvarar cirka 36 100 personer. 38 procent tvekar inför att bilda familj på grund av läget på bostadsmarknaden, vilket också är något högre än riksnivån.

Åtta av tio (81 procent) uppger att de känner sig trygga i sitt bostadsområde. Det är vanligare bland de som är 25 år eller äldre att känna sig trygga, jämfört med yngre åldersgrupper.

66 procent av de unga vuxna i Storgöteborg uppger att de vill bo kvar i sitt boende under det kommande året. Däremot vill de som är inneboende, i betydligt lägre utsträckning, bo kvar i sin nuvarande bostad nästkommande år.

75 procent av de unga vuxna i Storgöteborg uppger att de är nöjda med sitt boende. Detta motsvarar nivån för riket i sin helhet.

Bakgrund och syfte

Sedan 1997 genomför Hyresgästföreningen vartannat år en undersökning om unga vuxnas boende. Unga vuxna definieras som personer mellan 20 till 27. I undersökningen får ett urval personer ur målgruppen svara på frågor om hur de bor och hur de önskar bo. Undersökningen har genomförts av Enkätfabriken på uppdrag av Hyresgästföreningen under sommaren 2023. Undersökningen har genomförts med en blandning av metoder; webbpaneler, SMS-utskick och brevutskick.

Urval och svarsfrekvens

Urvalet består av unga vuxna mellan 20 och 27 år. Insamlingen har genomförts genom en mix av metoder för att samla in svar som är representativa för målgruppen. Första metoden var att skicka till respondenter i målgruppen som är anslutna till en av ett flertal webbpaneler. Utöver detta gjordes ett slumpmässigt urval från målgruppen via Skatteverkets personadressregister. Dessa bjöds sedan in att delta via brev och SMS. Svaren lämnades sedan via en webbenkät. Målsättningen med urvalet var att för målgruppen få en så representativ sammansättning som möjligt.

För att säkerställa att respondenterna motsvarar populationen av unga vuxna i Sverige har kvoter därför skapats för kön, ålder och geografi. I varje kvot har samma andel som befolkningen består av samlats in.

Totalt har 1047 svar samlats in i Storgöteborg, som består av kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungälv, Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Öckerö, Partille, Stenugnsund och Tjörn. Totalt sett är det en stabil bas för att dra slutsatser ifrån.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultatet för att i denna rapport ge en bild av unga vuxnas boendesituation. 2019 byttes metoden för undersökningen från telefonintervjuer till en mixad metod för att stärka representativiteten. På grund av detta görs inte jämförelser till resultat från tidigare års resultat i de flesta fall. Detta då resultaten från olika metoder kan skilja sig så pass mycket att en jämförelse inte skulle vara rättvisande. En viktning av datan har genomförts i syfte att skapa en representativ bild av unga vuxnas boende och deras upplevelse av boendemarknaden.

Läsanvisningar

Rapporten innefattar statistik uppdelat på bland annat ålder, kön och geografi. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för unga vuxnas boende och hurvida villkor och möjligheter ser olika ut mellan grupper.

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta aspekterna fram. Notera att maskinella avrundningar till heltal förekommer i rapporten vilket i vissa fall medför att adderade andelar inte alltid uppgår till exakt 100 procent.

A.
Hur bor unga
vuxna?

Nästan sju av tio har eget boende

Inledningsvis redovisar vi hur unga vuxna i Storgöteborg har svarat att de bor idag. Som det framgår i figuren till höger svarar knappt en fjärdedel att de bor hemma hos sina föräldrar. Sex procent svarar att de är inneboende hos någon annan än sina föräldrar. Nästan sju av tio (69 procent) har ett eget boende, vilket är lägre än vid mätningen 2021 då 71 procent uppgav att de hade eget boende. Två procent har svarat att de bor på annat sätt. Dessa respondenter har inte kunnat kommentera hur de bor, men vi vet från tidigare rapporter att det kan innefatta boendelösningar så som campingstugor och husvagnar.

Bland de som har eget boende svarar nästan sju av tio (67 procent) att de hyr en bostad eller studentbostad i första, andra eller tredje hand. Knappt en tredjedel svarar att de har en egen bostadsrätt och fyra procent uppger att de har ett eget hus eller radhus.

Andelen unga hemmaboende ökar

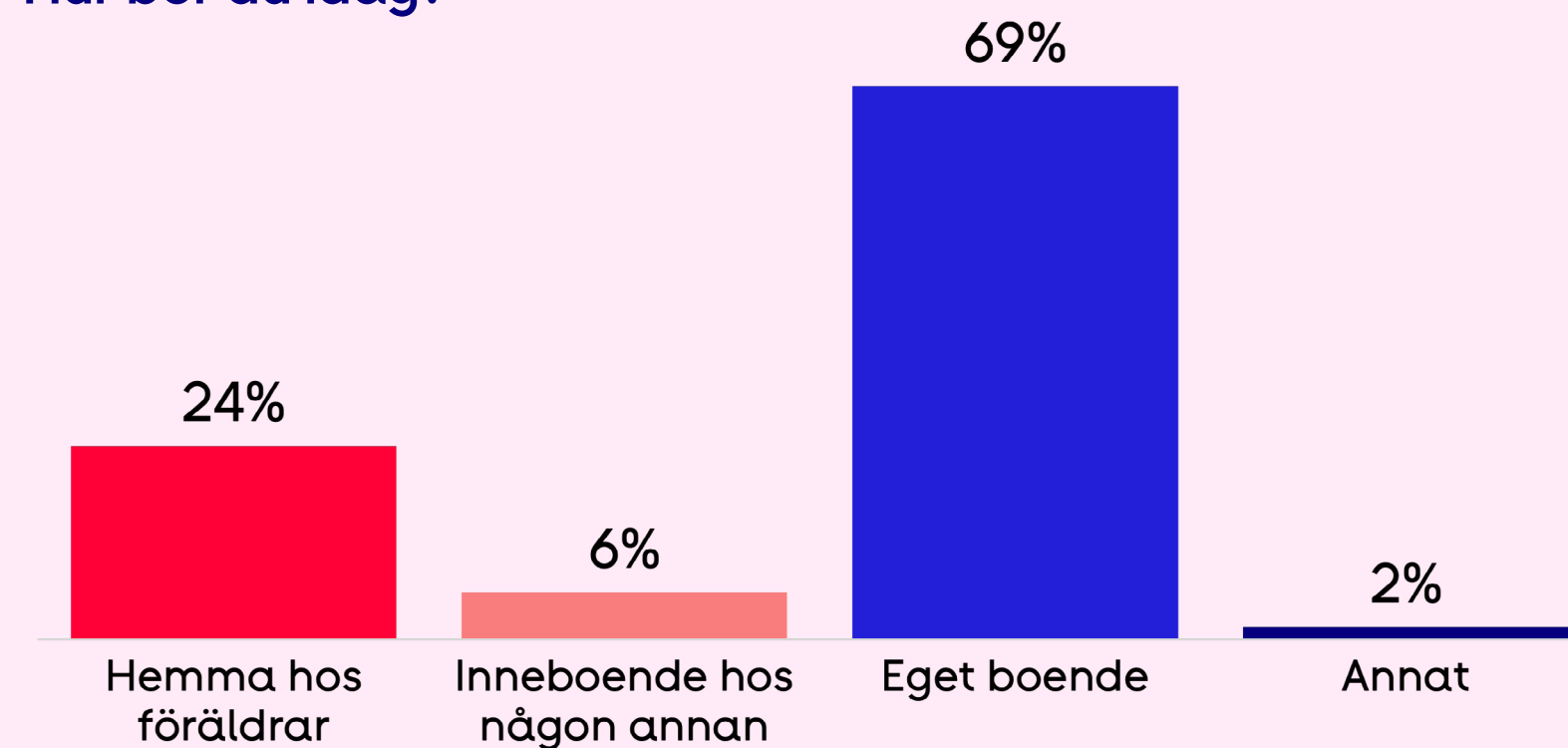
2021 var andelen unga vuxna i åldrarna 20-27 år som bodde hemma 21 procent, jämfört med 24 procent i årets mätning. Omräknat i antal innebär det att cirka 25 500 unga vuxna i Göteborgsregionen är hemmaboende år 2023.

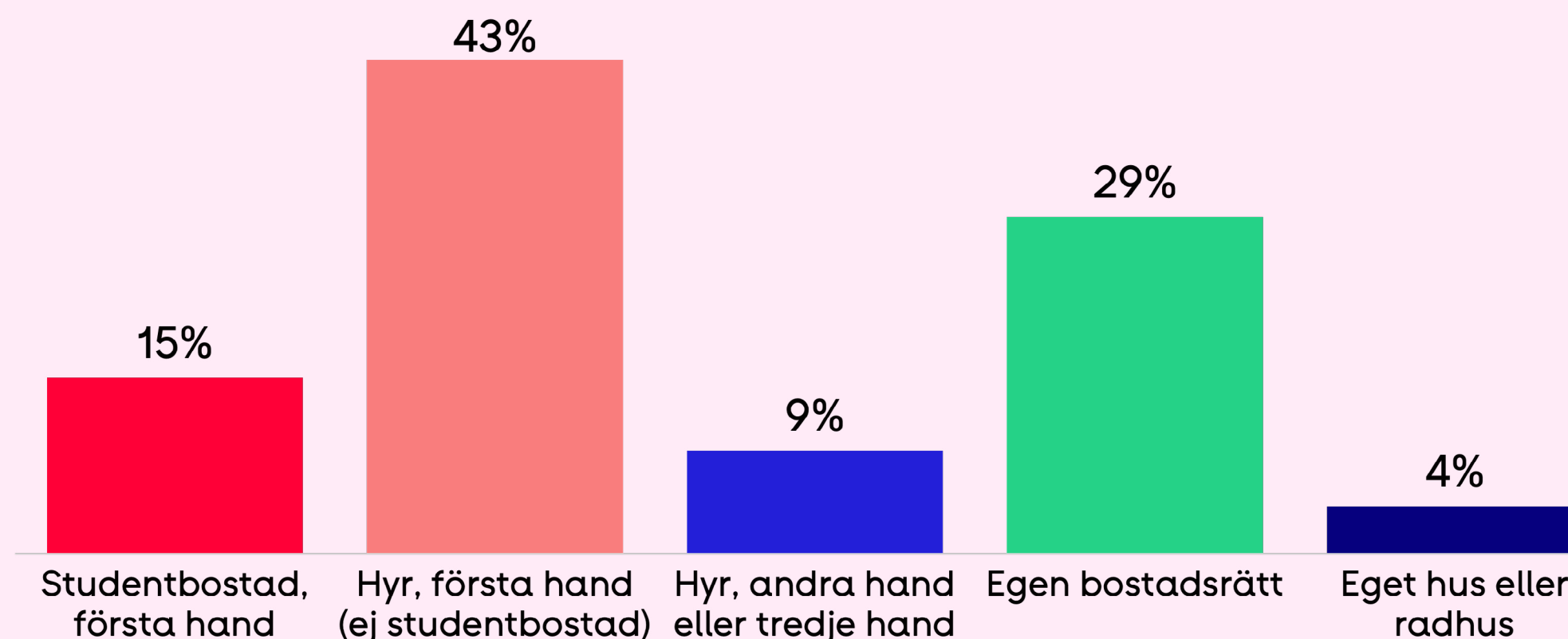
I riket i sin helhet är det drygt var fjärde ung, motsvarande ungefär 250 000 personer, som bor hemma hos sina föräldrar. Detta har nästan fördubblats sedan undersökningen startade 1997. Att allt fler unga vuxna saknar möjlighet att flytta hemifrån är en tydlig indikation på att det råder bostadsbrist.

Hyresrätten är den vanligaste boendeformen för unga vuxna, både i riket och i Storgöteborg. Därmed vet vi att den här gruppen är beroende av att hyresmarknaden fungerar och att nyproduktionstakten håller jämna steg med befolkningsutvecklingen.

Hur bor du idag?

Av de med eget boende: Vilket typ av eget boende?

Boendekostnaderna ökar för alla

Totalt betalar unga vuxna i Storgöteborg i snitt 5 376 kronor i månaden för sitt boende. Detta är mer än vad som uppmättes 2021, då genomsnittet uppgick till 4 316 kronor i månaden. Det finns dock variation i kostnad mellan olika boendeformer. I figurerna till höger redovisas medelvärde för boendekostnaden per typ av boende samt medelvärde för hur mycket pengar som blir över efter att boendet är betalt. Något som eventuellt kan dra ner den genomsnittliga boendekostnaden är att de flesta av de som bor hemma hos vårdnadshavare har svarat att de inte har någon kostnad för sitt boende (det vill säga noll kronor). Huruvida de alls har någon självständig ekonomi framgår inte men varierar troligen.

Den största gruppen med högst boendekostnader är de som bor i eget boende. Denna grupp utgör 69 procent av Storgöteborgs unga vuxna, och de har i snitt 6 458 i boendekostnad. De som har uppgivit "annat" som boendeform utgör bara 2 procent av unga vuxna i Storgöteborg, men även denna grupp har höga medelboendekostnader om 6 498 kronor i månaden. Svaren på frågan om boendekostnader är en uppskattning av respondenterna. Det kan därmed finnas både över- och underskattningar av kostnaderna liksom skillnader i vad som avses med boendekostnad.

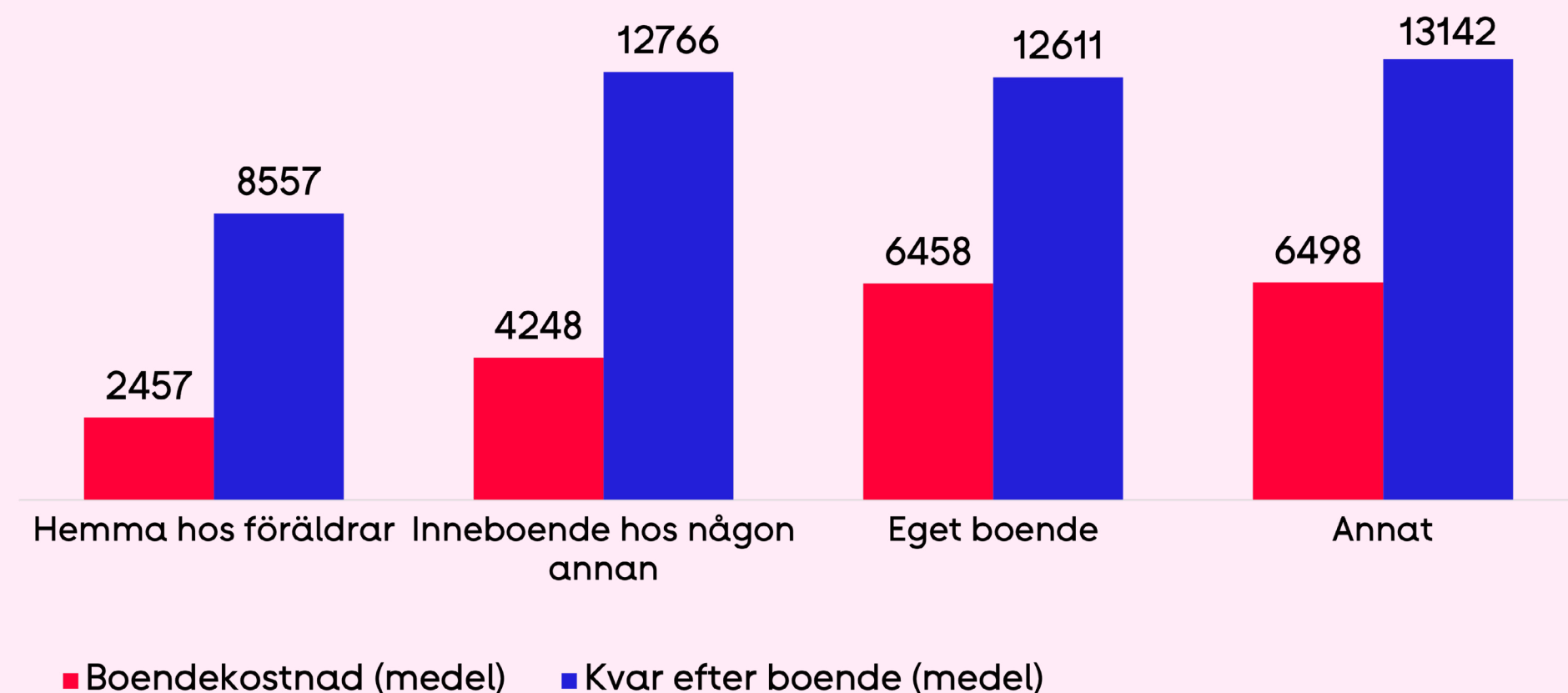
Kostnaderna har ökat för samtliga boendeformer. Höga räntor, hyreshöjningar och relativt hög andel färdigställda nyproducerade lägenheter är en delförklaring till detta. Den mest markanta ökningen av boendekostnad syns hos de med bostadsrätt, där boendekostnaden ökat med i snitt drygt 2000 kronor jämfört med 2021. Unga förstahandshyresgäster betalar i snitt 650 kronor mer per månad jämfört med mätningen 2021. Även om kostnaderna för boendet har ökat mer för bostadsrättsinnehavarna än för hyresgästerna, har bostadsrättsinnehavarna mer kvar i plånboken än hyresgästerna när boendet är betalt.

Inneboende och andra- eller tredjehandshyresgäster har också fått högre boendekostnader sedan 2021. Ökningarna uppgår till 797 respektive 1 778 kronor. Detta är tecken på allt högre konkurrens på andrahandsmarknaden och effekter av högre räntor på bolån för bostadsrätter som hyrs ut i andra hand.

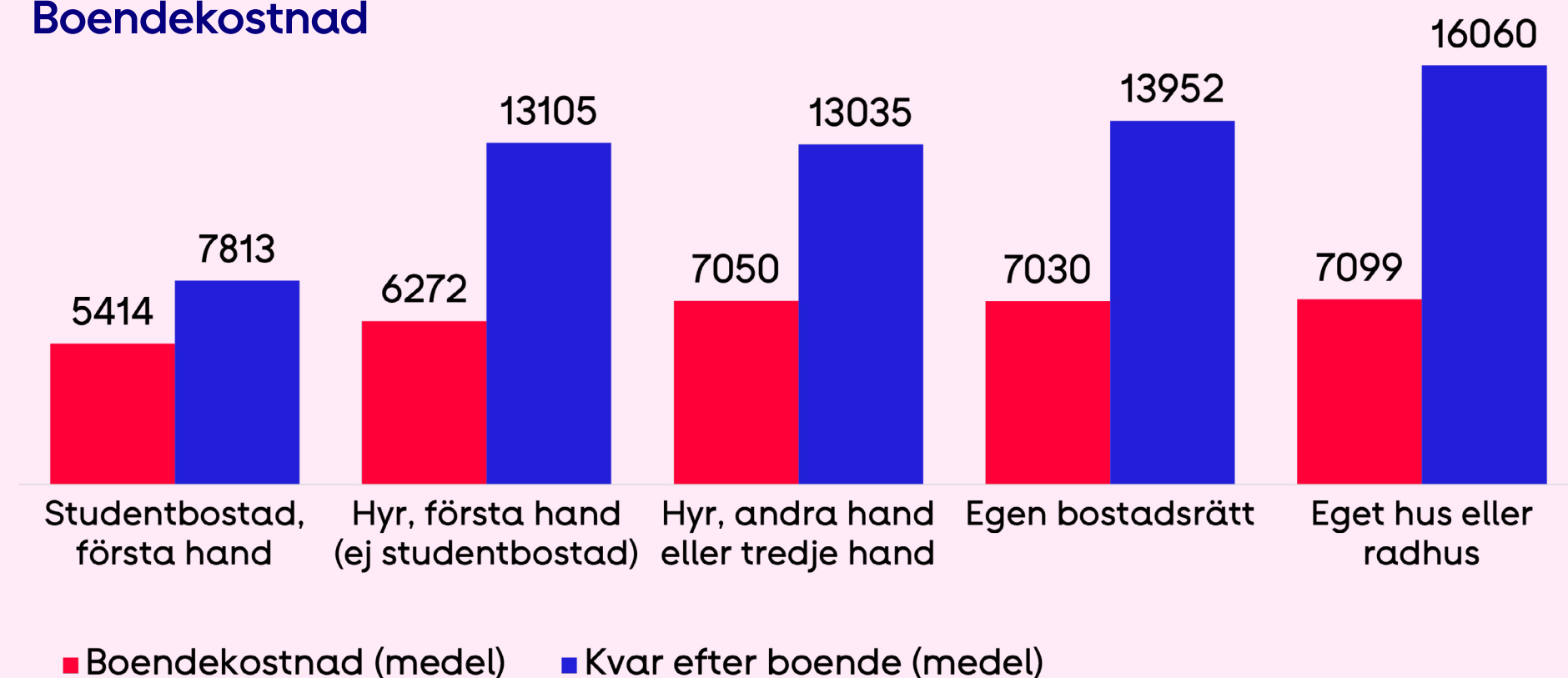
Studentbostäder har också blivit dyrare, i snitt 931 kronor per månad. Det är denna grupp som har allra minst att leva på när boendet är betalt, trots att de i genomsnitt har mer kvar att leva på än vad vanligt studiemedel (lån och bidrag) uppgår till 2023: 12 052 kronor. Detta innebär att många som studerar hel- eller deltid jobbar vid sidan av studierna.

Medelboende-
kostnad är
5 376 kr

Boendekostnad

Av de med eget boende: Boendekostnad

” Ska flytta till annan hyresrätt inom kort. Att köpa är i nuläget för dyrt och även räntor är för dyra.”

” Omöjligt att få lägenhet via Homeq eller boplats. Blivit tvungen att köpa lägenhet”

” Det enda som finns är 2or för över 10 000 kr i månaden. Allt annat krävs kötid på över 10 år eller kontakter.”

” Jag är väldigt orolig för de ökande räntorna och hur länge vi kommer ha råd att bo kvar.”

” Svårt o hitta nåt om man inte har råd att köpa”

Att bo hemma är vanligare bland de yngsta

I figurerna till höger redovisas boendeform per åldersgrupp samt per typ av sysselsättning. Unga vuxna i åldern 20–21 är den åldersgrupp där störst andel bor hemma hos föräldrar. Så är det även på riksnivå, men i Storgöteborg är det en ännu större andel av de yngsta som bor hemma: 59 procent, att jämföra med rikets 46 procent.

Andelen med eget boende är högst i de två äldsta åldersgrupperna, de som är 24 till 25 år och de som är över 25 år (26–27 år). I båda grupperna svarar 82 procent att de har ett eget boende, vilket är högre än riksnivån. I riket är det 76 procent av de som är äldre än 25 år som har eget boende och bland 24 till 25-åringar är andelen 71 procent.

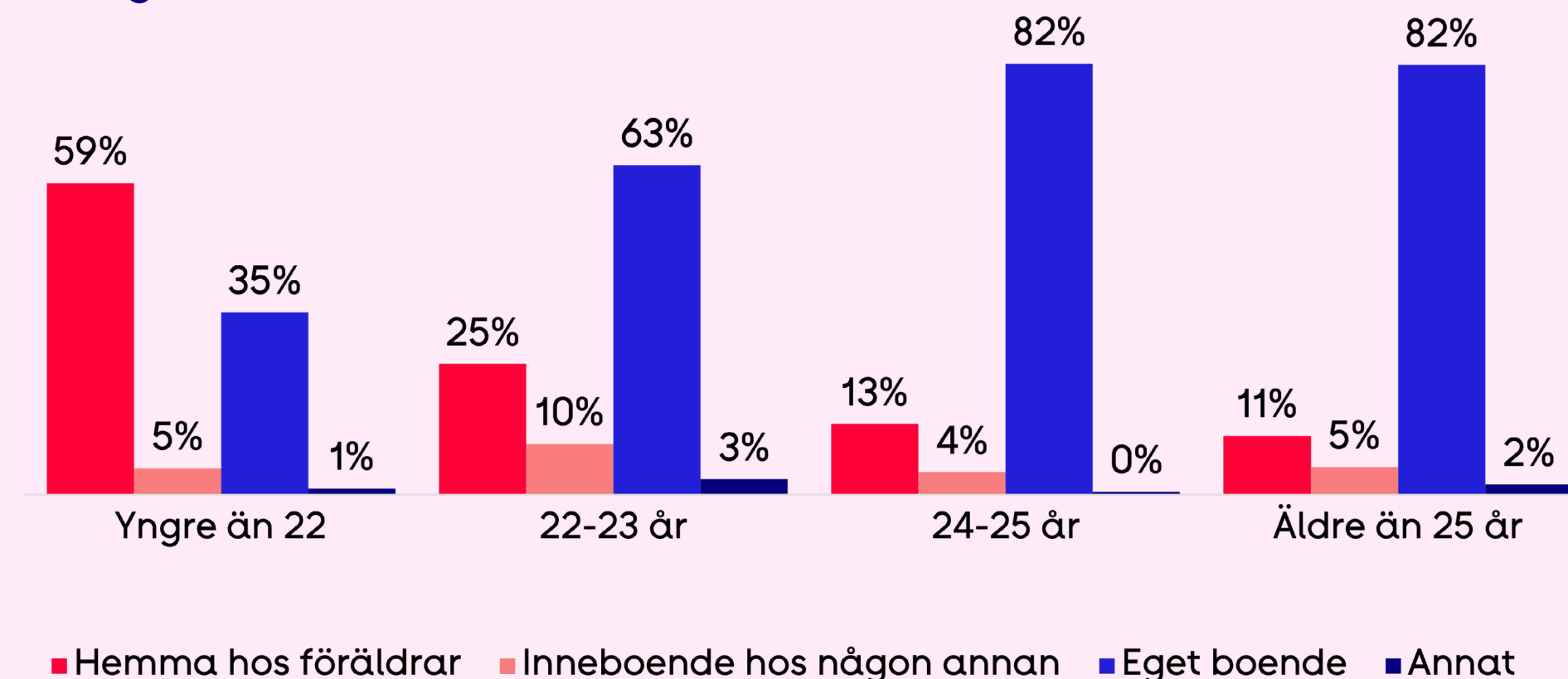
Sju av tio som jobbar har ett eget boende. Bland de som studerar är det 62 procent som har egen bostad. På riksnivå är det bara 54 procent som studerar som har en egen bostad.

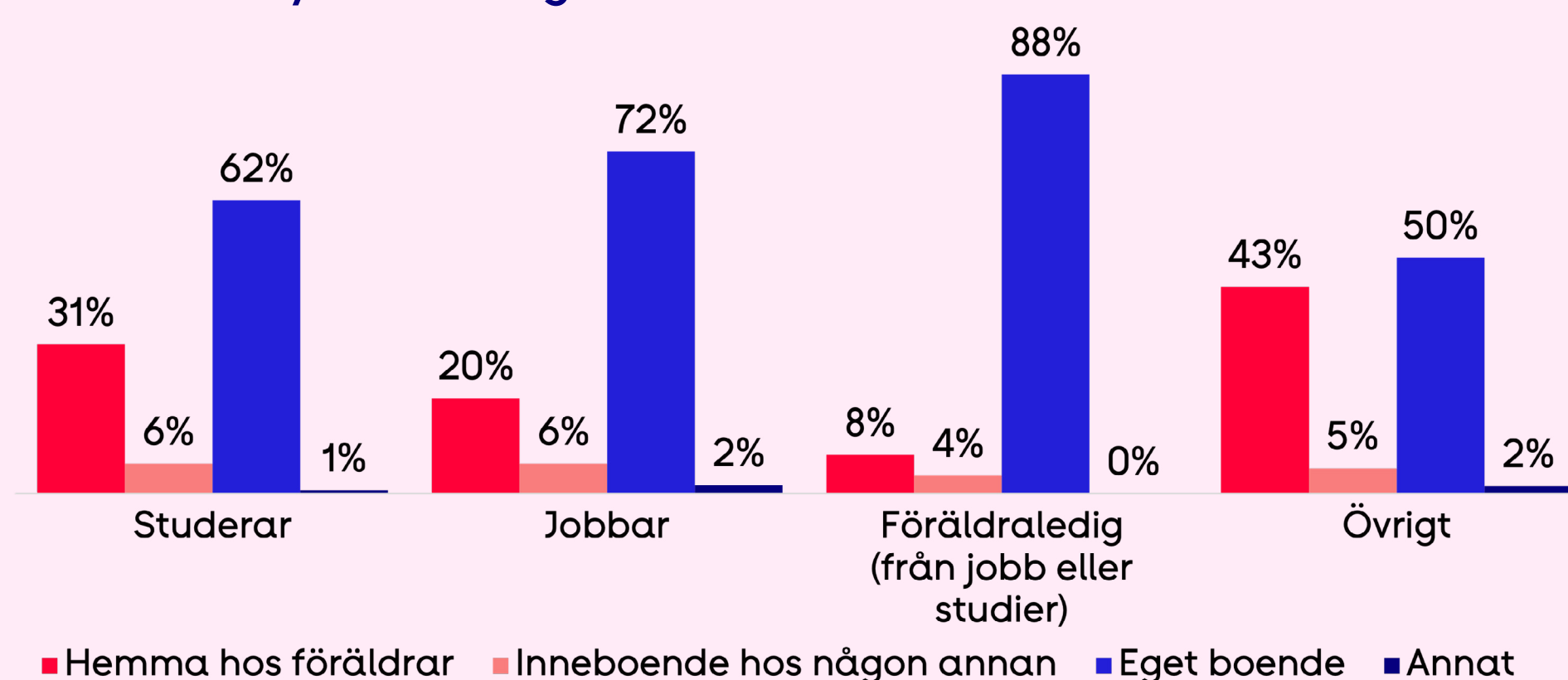
Andelen unga i Storgöteborg som har eget boende har minskat i alla grupper utom bland de som är föräldralediga. Det är anmärkningsvärt att grupper som annars har ganska goda förutsättningar på bostadsmarknaden har fått det sämre i år. Undersökningen visar att andelen med eget boende har minskat avsevärt bland de som är äldre än 25 år och bland de som är sysselsatta med arbete. 2021 hade 87 procent av 25-plussarna en egen bostad, att jämföra med 82 procent i år. 78 procent av de med arbete hade egen bostad 2021, att jämföra med 72 procent i år.

I Storgöteborg är det betydligt större andel föräldralediga som har eget boende i jämförelse med riket i sin helhet. Sedan 2021 har andelen föräldralediga med egen bostad i Storgöteborg ökat från 86 till 88 procent, medan den i riket har minskat från 87 till 66 procent. Även andelen studenter med eget boende är större i Storgöteborg än i riket som helhet (62 jämfört med 54 procent).

Hur gammal är du?

Vad är din sysselsättning?

Allt färre unga vill bo i ett eget hus

När vi frågat hur unga i Storgöteborg helst skulle vilja bo svarar 40 procent att de vill bo i egen bostadsrätt, vilket är en större andel än i riket i sin helhet (32 procent). Det är dock lägre än i mätningen från 2021. Då svarade 44 procent av unga i Storgöteborg att de helst ville bo i bostadsrätt. 2021 var det 28 procent som föredrog bostadsrätt.

I årets undersökning svarar 23 procent att de vill hyra i första hand, vilket är en ökning jämfört med förra mätningen då enbart 17 procent angav att de helst ville hyra.

Det ägda boendet, i form av eget hus eller radhus, har precis som bostadsrätten minskat i popularitet. Andelen som helst vill bo i eget hus eller radhus har minskat 13 procentenheter sedan 2019.

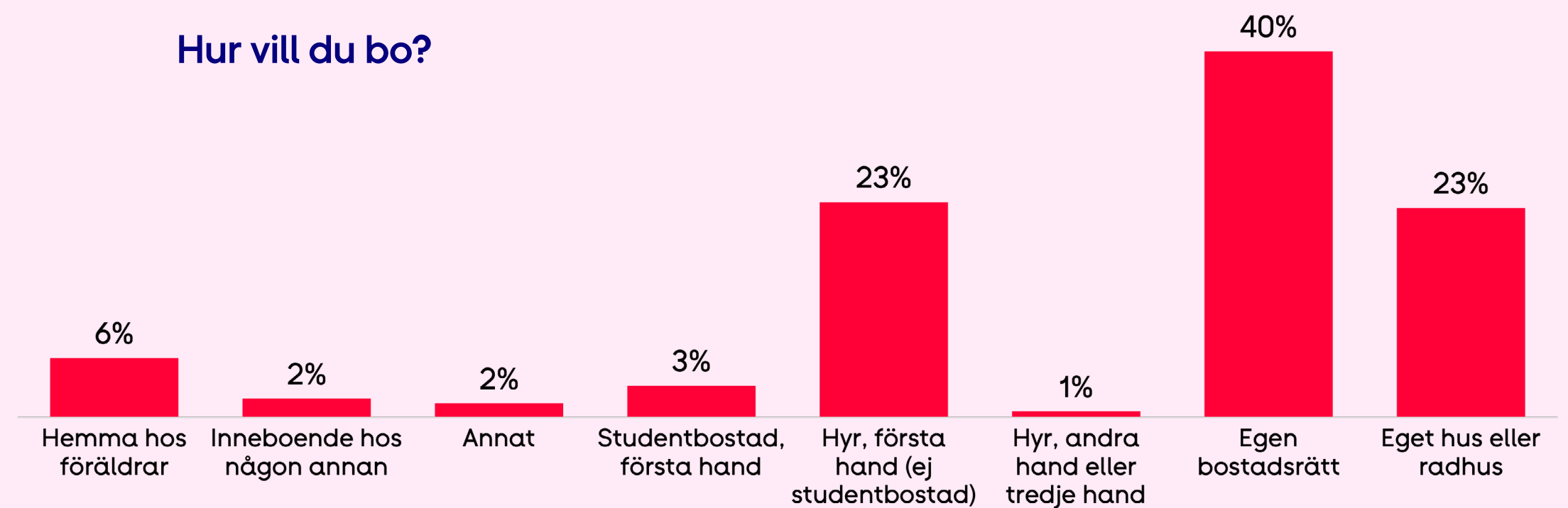
Under 2019 märktes en viss avmattning på bostadsmarknaden i Storgöteborg, medan 2021 visade en betydande ökning - vilket ledde till ett ökat intresse för bostadsrätter. År 2023 har intresset för bostadsrätter minskat igen, men dock inte lika kraftigt som i Stockholm (se exempelvis Mäklarstatistik). I jämförelse med huvudstadens betydligt större prisfall sedan toppnoteringen 2022, har nedgången inte varit lika påtaglig i Storgöteborg.

Lika mycket som bostadsmarknaden har svängt de senaste fyra åren har även unga vuxnas boendepreferenser svängt. Framförallt är det intresset för ett eget hus eller radhus som har förändrats över tidsintervallet. Att bo i ett eget hus eller radhus har gått från att vara den mest eftertraktade boendeformen (2019 års mätning) till att vara mindre populär i årets mätning.

Vi tror att variationerna i boendepreferenserna hänger ihop med den ekonomiska utvecklingen i samhället i stort och särskilt med utvecklingen på bostadsmarknaden. Det finns en korrelation mellan stigande priser på den lokala bostadsmarknaden och preferensen för det ägda boendet. Motsatt gäller också när priserna sjunker, då det ägda boendet inte längre upplevs som en säker och stabil investering.

Sammantaget går det att konstatera att unga vuxnas boendepreferenser varierar utefter verklighetens förutsättningar. Vad som anses vara ett tryggt boende styrs av omvärldens förutsättningar, även för de unga.

Hur vill du bo?

Storgöteborg jämfört med riket

	Storgöteborg 2021	Storgöteborg 2023	Riket 2021	Riket 2023
Hemma hos föräldrar	3 %	6 %	5 %	7 %
Inneboende hos någon annan	1 %	2 %	3 %	4 %
Annat	2 %	2 %	2 %	1 %
Studentbostad, 1a hand	4 %	3 %	5 %	5 %
Hyr, första hand (ej studentbostad)	17 %	23 %	18 %	25 %
Hyr, andra hand eller tredje hand	1 %	1 %	1 %	1 %
Egen bostadsrätt	44 %	40 %	36 %	32 %
Eget hus eller radhus	28 %	23 %	23 %	23 %

Hemmaboende i resten av Sverige

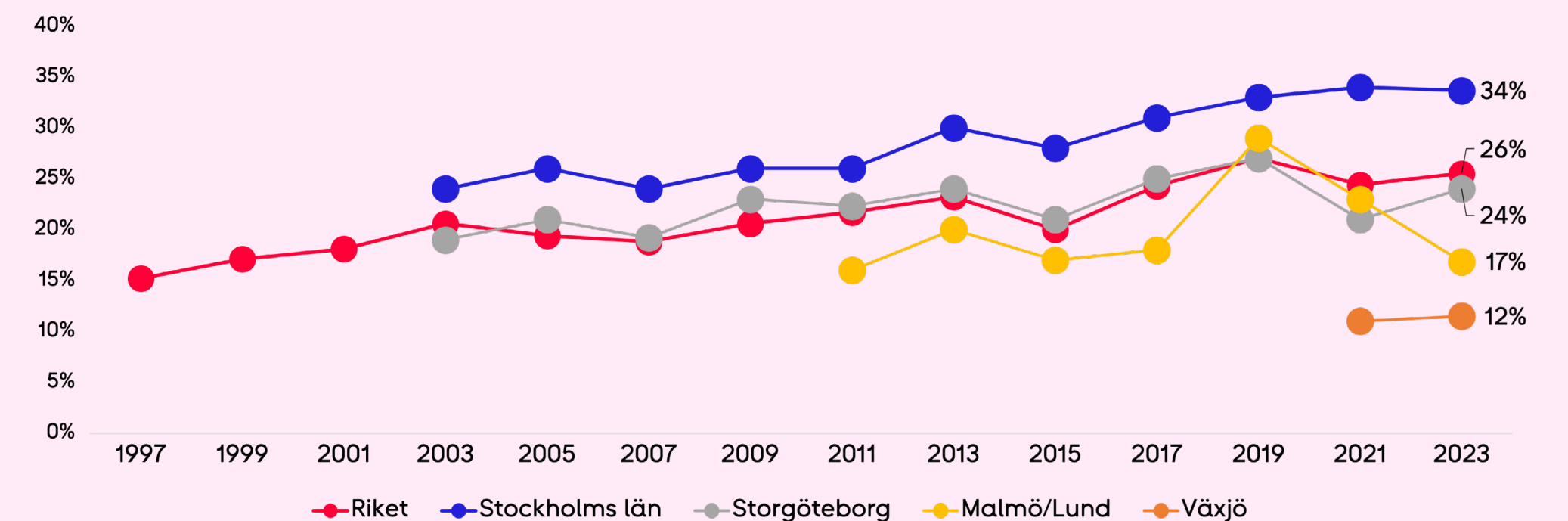
På den här sidan bryter vi ner respondenternas boendeform på basis av geografi.

Andelen hemmaboende i Storgöteborg är ungefär lika hög som den i övriga landet. Hemmaboendegraden är dock lägre i Storgöteborg än i Stockholms län, där 34 procent bor hemma.

Geografi

	Göteborg	Övriga Sverige	Stockholm	Växjö	Malmö/Lund	Jönköping
Hemma hos föräldrar	24 %	24 %	34 %	12 %	17 %	14 %
Inneboende hos någon annan	6 %	7 %	8 %	5 %	7 %	6 %
Eget boende	69 %	67 %	56 %	82 %	75 %	79 %
Annat	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	2 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Andel hemmaboende över tid och geografi

Vart man bor i landet verkar ha stor påverkan på ens möjligheter att flytta hemifrån. I de kommuner och städer där bostadsmarknaderna inte är lika hårt pressade är det en större andel unga som har lyckats skaffa sig ett eget boende.

Utvecklingen sedan den senaste mätningen 2021 tyder på en något mer pressad bostadsmarknad i Storgöteborg och Storstockholm, medan läget i Malmö och Lund har lättat till fördel för de unga.

Tillgången på hyreslägenheter

Figuren till höger visar sambandet mellan antalet hyreslägenheter per capita per kommun och andelen hemmaboende. Varje punkt i diagrammet utgörs av en kommun.

Resultatet visar att kommuner med ett lågt antal hyreslägenheter per capita också har en hög andel hemmaboende. Sambandet är förhållandevis tydligt även om det finns undantag. Längst ner till höger, där kommuner med få hyreslägenheter och många hemmaboende finns, är det framförallt socioekonomiskt starka kommuner med stor andel villor. Längst upp till vänster finns istället lite större kommuner med stor andel studenter såsom Linköping, Umeå och Växjö.

Förhållandet mellan andelen hyreslägenheter per capita och andelen hemmaboende bekräftar bilden av att hyresrätter är den absolut viktigaste boendeformen för unga. Ska unga vuxna kunna flytta hemifrån, är alltså ett stort bestånd av hyresrätter per capita helt avgörande.

Dessutom visar grafen tydligt hur vissa kommuner tar ansvar för att bygga hyresrätter, medan andra inte gör det. I dessa fall har unga vuxna ofta inget val annat än att flytta till en ort där det finns hyresrätter. På så vis åker vissa kommuner snålskjuts på andra kommuners höga ambitioner. Ansvaret för att lösa bostadsbristen är idag inte samordnat på någon nivå högre än den kommunala, vilket bidrar till den utveckling som vi ser här.

Svårare för ensamstående att flytta hemifrån

På den här sidan redovisas de tillfrågades boendeform uppdelat på civilstånd eller samboskap, föräldraskap och kön.

Av resultaten framgår att om man är sambo så är det mycket sannolikt att man också har ett eget boende. 89 procent av alla sambos har svarat att de har en egen bostad. Bland ensamstående är det bara 54 procent som har eget boende.

Om man tittar på kön kan vi konstatera att en något större andel män än kvinnor bor hemma hos sina föräldrar. Istället bor kvinnorna i högre utsträckning i ett eget boende. Bland inneboende hos någon annan och de med boendeformen "annat", verkar kön inte vara en faktor.

Ensamstående personer har en särskilt svår situation på bostadsmarknaden. De efterfrågar i stor utsträckning samma typ av bostäder som par utan barn, men har endast en inkomst istället för två. Därför är det inte förvånande att resultatet visar att de som inte är sambo eller gifta bor hemma i högre utsträckning.

Att fler kvinnor än män väljer att studera på universitet och högskola bidrar troligtvis till att unga kvinnor i högre utsträckning har eget boende än de jämnåriga männen.

När man kollar på könsskillnader bland ensamstående i eget boende är det 54 procent av ensamstående kvinnor som har eget boende, och 52 procent av ensamstående män som bor i eget boende.

14 procent av de unga vuxna som har barn i Storgöteborg bor hemma hos sina föräldrar.

Denna andel har ökat stadigt under de fyra senaste åren. 2019 var det endast åtta procent av de med barn bodde hemma hos sina föräldrar, medan 2021 var det tio procent. En växande andel unga i Storgöteborg bor alltså i generationsboenden. Det är en utveckling som kan leda till ökad trångboddhet och att människor får minskat självstyre över sina liv. Däremot kan det finnas en stor felmarginal här, då antalet respondenter i gruppen inte är särskilt stor och betydande.

Är du gift eller sambo med en partner?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Ja, sambo	3%	7%	89%	1%	100 %	365
Ja, gift	17%	7%	75%	1%	100 %	100
Nej	40%	5%	54%	2%	100 %	582

Har du barn?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Ja	14%	6%	78%	1%	100 %	143
Nej	25%	6%	68%	2%	100 %	904

Vilket är ditt juridiska kön?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Kvinna	22%	6%	71%	2%	100 %	599
Man	27%	6%	66%	1%	100 %	392

Andel ensamstående män/kvinnor med eller utan barn som bor i eget boende. (Som svarat nej på frågan om de är sambo eller gifta.)

	Riket	Stockholms län	Storgöteborg	Malmö/Lunds kommuner	Växjö kommun	Jönköping kommun
Ensamstående kvinnor (med eller utan barn) med eget boende	56 %	38 %	54 %	72 %	80 %	73 %
Ensamstående män (med eller utan barn) med eget boende	53 %	45 %	52 %	67 %	76 %	67 %

B.
**De som bor
kvar hemma**

Andelen hemmaboende ökar

Andelen unga vuxna som bor hemma hos sina föräldrar är högre än vid mätningen 2021. Då var det 21 procent som bodde hemma, jämfört med 24 procent i år. Andelen är däremot något lägre än vid mätningen 2019 (27 procent) vilket var den högsta siffran som uppmätts sedan undersökningen startade i Storgöteborg 2003. Omräknat i antal individer innebär det att cirka 25 500 unga vuxna i Storgöteborg bor hemma år 2023.

Den första mätningen i Storgöteborg (2003) visade att 19 procent bodde hemma. 2015 och 2021 minskade andelen unga vuxna i Storgöteborg som bodde hemma jämfört med tidigare år, för att i kommande mätningar återigen öka. Däremot är den långtgående trenden att hemmaboendet ökar.

Majoriteten har eget rum

87 procent av de hemmaboende i Storgöteborg har ett eget rum. Detta är en liten minskning jämfört med 2021 års mätning då 89 procent hade ett eget rum.

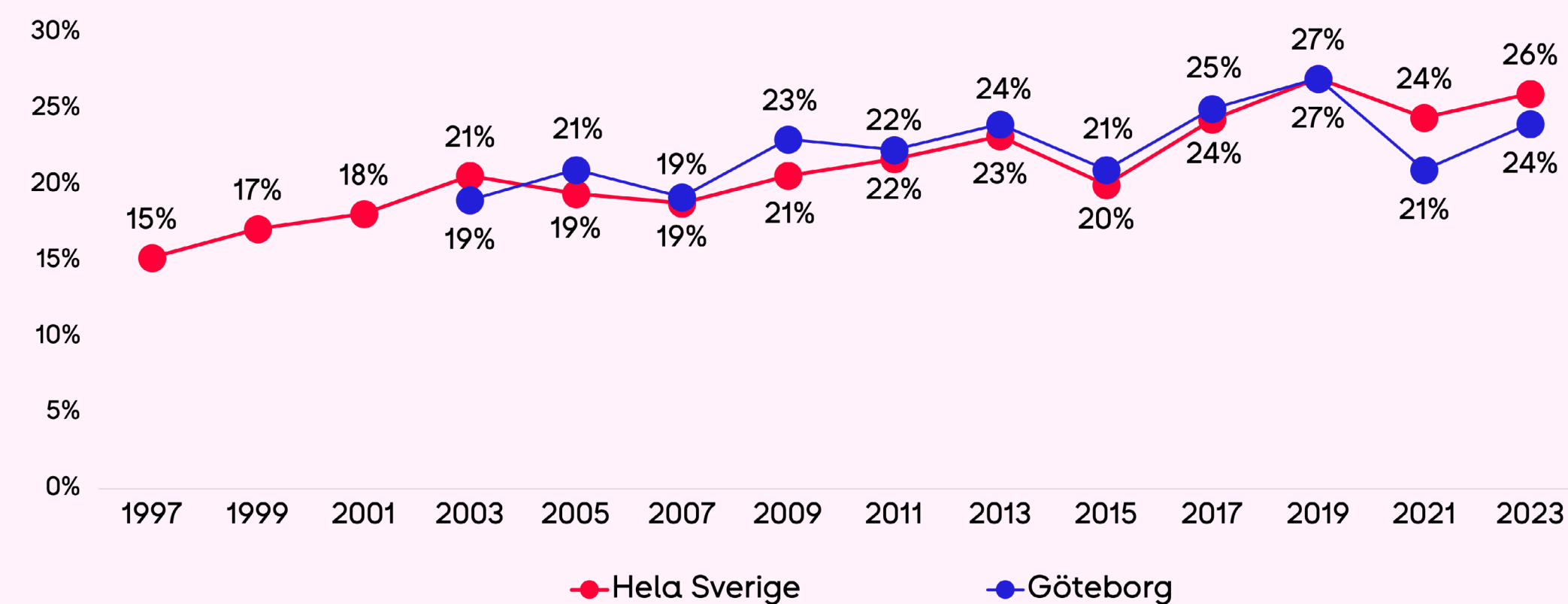
Den långsiktiga trenden är tydlig: Det har blivit allt svårare och svårare för unga att flytta hemifrån. Vi vet att utbudet av hyresrätter spelar en avgörande roll för unga vuxnas etablering på bostadsmarknaden, men tyvärr har antalet hyresrätter per capita minskat i liknande takt som hemmaboendet har ökat de senaste åren. Utöver det har priserna för det ägda boendet också stigit kraftigt vilket har komplicerat ungas möjligheter på bostadsmarknaden ytterligare.

Dessvärre ser inte det ekonomiska läget att förbättras inom en överskådlig framtid.

Unga får det allt svårare att ta sig in på bostadsmarknaden på grund av stigande inflation, räntor, kombinerat med ett, i stort sett, avstannat bostadsbyggande.

Utvecklingen de senaste fyra åren kan ha att göra med att många fler unga valde att börja studera 2021, till följd av pandemin. År 2021 utgjorde studenter 78 procent av unga vuxna i Storgöteborg, jämfört med 62 procent i år. En flytt till Storgöteborg från en annan ort i Sverige innebär nämligen per definition en flytt hemifrån. Därav leder en stor studentkull vid universiteten och högskolorna till ett större inflöde av unga vuxna som inte bor hemma.

Förändring över tid
Andel hemmaboende

Har du ett eget rum där du kan dra dig undan och vara ifred?

87% → uppger att de har ett eget rum

Ofrivilligt hemmaboende

76 procent av de som bor kvar hemma svarar att de vill bo på ett annat sätt än de gör idag. Denna grupp är alltså ofrivilligt hemmaboende. Omräknat i antal motsvarar detta cirka 18 900 personer. Det är däremot 8 procentenheter fler som vill bo kvar hemma i årets mätning, än vid mätningen 2021.

I figuren till höger redovisas hur unga ofrivilligt hemmaboende skulle vilja bo om de fick välja fritt. Den mest eftertraktade boendeformen är bostadsrätt. 46 procent (nationellt 34 procent) har det som förstahandsval. En något lägre andel 27 procent (nationellt 32), vill helst bo i en hyreslägenhet med förstahandskontrakt.

I jämförelse med resultaten från undersökningen 2021 är det förhållandevis få unga i Storgöteborg som vill bo i eget hus eller radhus. 15 procent önskar denna boendeform, en minskning från 26 procent 2021.

För många unga är hyresrätten det första steget ut på bostadsmarknaden. Andelen unga hemmaboende i Storgöteborg som önskar hyresrätt har dock varierat en hel del sedan 2017. Då var det 32 procent som ville bo i hyresrätt, 2019 ökade det till 36 procent för att sedan 2021 minska till 24 procent. Utvecklingen i Storgöteborg liknar i stort sett den nationella. Intresset för hyresrätten bland de hemmaboende var särskilt lågt 2021. Detta skulle kunna ha att göra med bostadsprisernas relativa prisökning, vilken nådde sin kulmen 2021 i Göteborg.

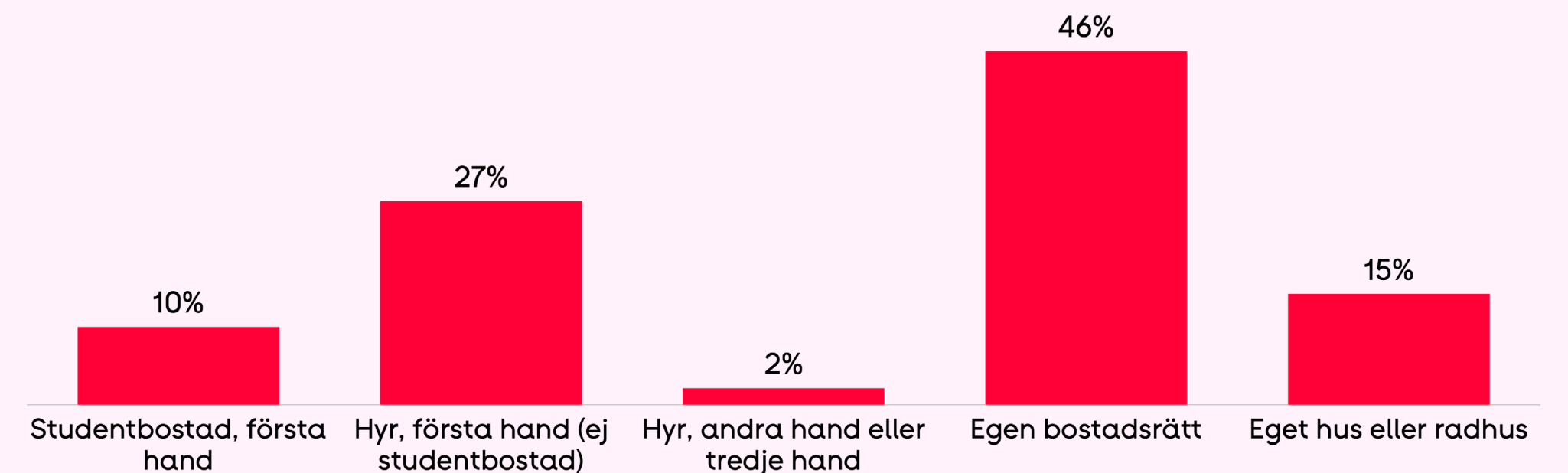
Exakt hur orsakssambandet ser ut här är svårt att avgöra. En möjlig förklaring är folk tenderar att tro att priserna kommer fortsatt kommer att stiga i tider av prisuppgångar (se exempelvis Hemnets Köparbarometer). Förhoppningen om att kunna göra vinst på sitt boende kan göra bostadsrätten mer attraktiv.

En annan intressant företeelse är att andelen unga vuxna som trots allt helst vill bo kvar hemma har ökat sedan 2019. Då var det 92 procent som angav att de ville flytta hemifrån, nu, 2023, är det 16 procentenheter färre. Troligtvis återspeglar detta en verklighet där det blir mindre ekonomiskt rationellt att flytta hemifrån tidigt i livet.

Andel som bor hemma hos vårdnadshavare som svarat att de inte vill bo hemma

76 % → av de svarande vill inte bo hemma

Hur vill du bo?

Hemmaboende i Sveriges kommuner

I Statistiska centralbyråns (SCB) statistik över hemmaboende unga vuxna, som Hyresgästföreningen här presenterar i kartformat, kan man se hur hemmaboendet utvecklar sig i Sveriges kommuner från 1998 fram till SCBs senaste sammanställda statistik, från 2021. Rött betyder en hög andel hemmaboende och blått betyder en låg andel hemmaboende. Jämförelsen visar att hemmaboendet ökar i Sverige, särskilt i storstadsområdena.

Vad som framgår är, likt tidigare års resultat, att hemmaboendet är mest utbrett i kranskommunerna kring storstäderna. Dessa kranskommuner har i regel en högre andel villaboende. Eventuellt kan det vara så att det är mer accepterat att bo kvar hemma om föräldrar eller vårdnadshavare bor i villa. Det kan också handla om att det finns få bostäder i dessa kommuner som unga kan efterfråga. Alltså, om man ska flytta hemifrån blir det till en annan kommun.

Det gäller särskilt kommuner med höga medelinkomster. I dessa kommuner har man som hemmaboende tillgång till storstädernas utbud och möjligheter, samtidigt som man ofta har föräldrar med god ekonomi som bor i villa eller radhus där man kan utvidga pojk- eller flickrummet till ett halvt källarplan eller liknande. I storstadskommunerna innanför kranskommunerna är möjligheterna att på ett bra sätt anpassa boendet efter ytterligare en vuxen är också mindre, eftersom man oftare bor i flerfamiljshus. Det här mönstret är tydligast runt Stockholm, Göteborg och Malmö, men kan även skönjas runt andra städer.

Två kommuner skiljer ut sig på ett helt annat sätt: Uppsala och Lund har studenter som kommer från hela landet och för dem är inte hemmaboende ett alternativ. Hög andel unga som studerar och som inte kan bo hemma gör att Uppsala och Lund har landets lägsta andel hemmaboende unga vuxna.

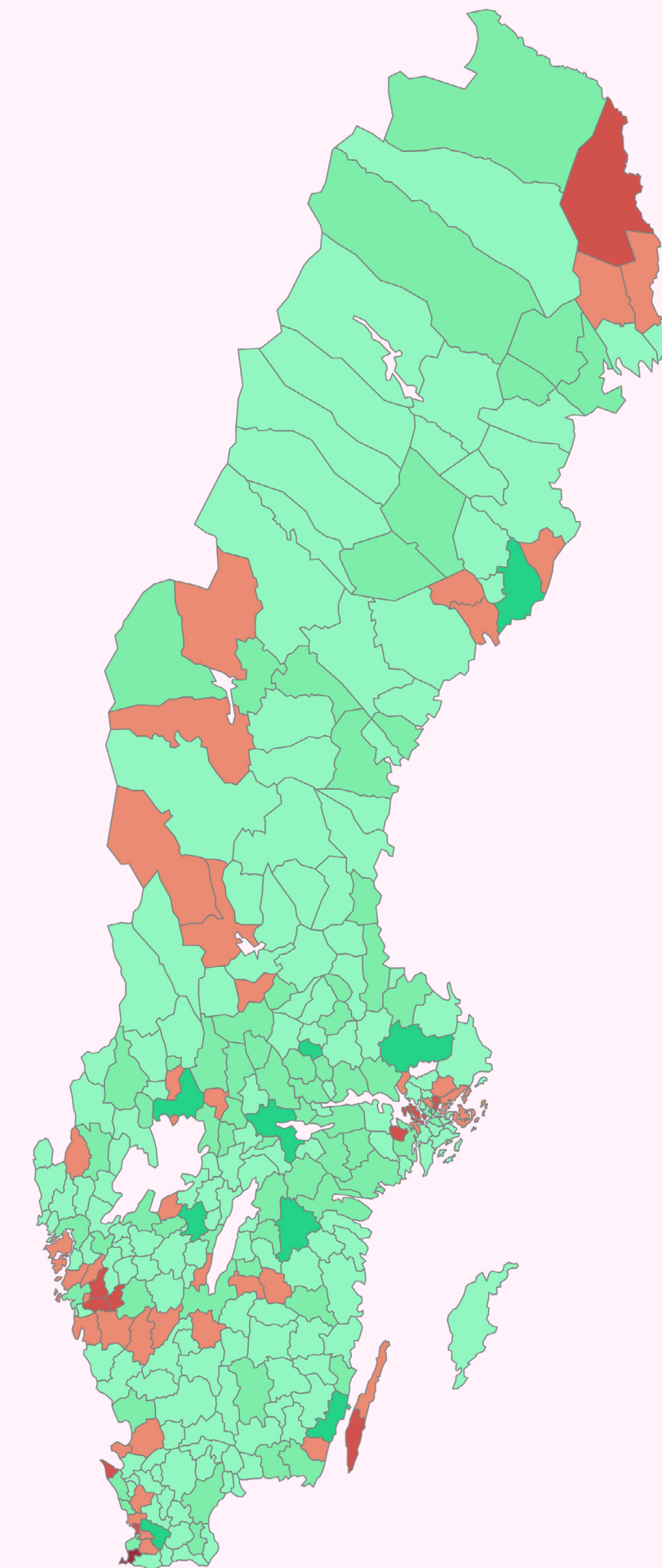

SCBs statistik över hemmaboende gäller unga mellan 21 och 24 år som är folkbokförda hemma hos sina vårdnadshavare. Detta bidrar till att SCB redovisar en högre grad hemmaboende än vår undersökning.

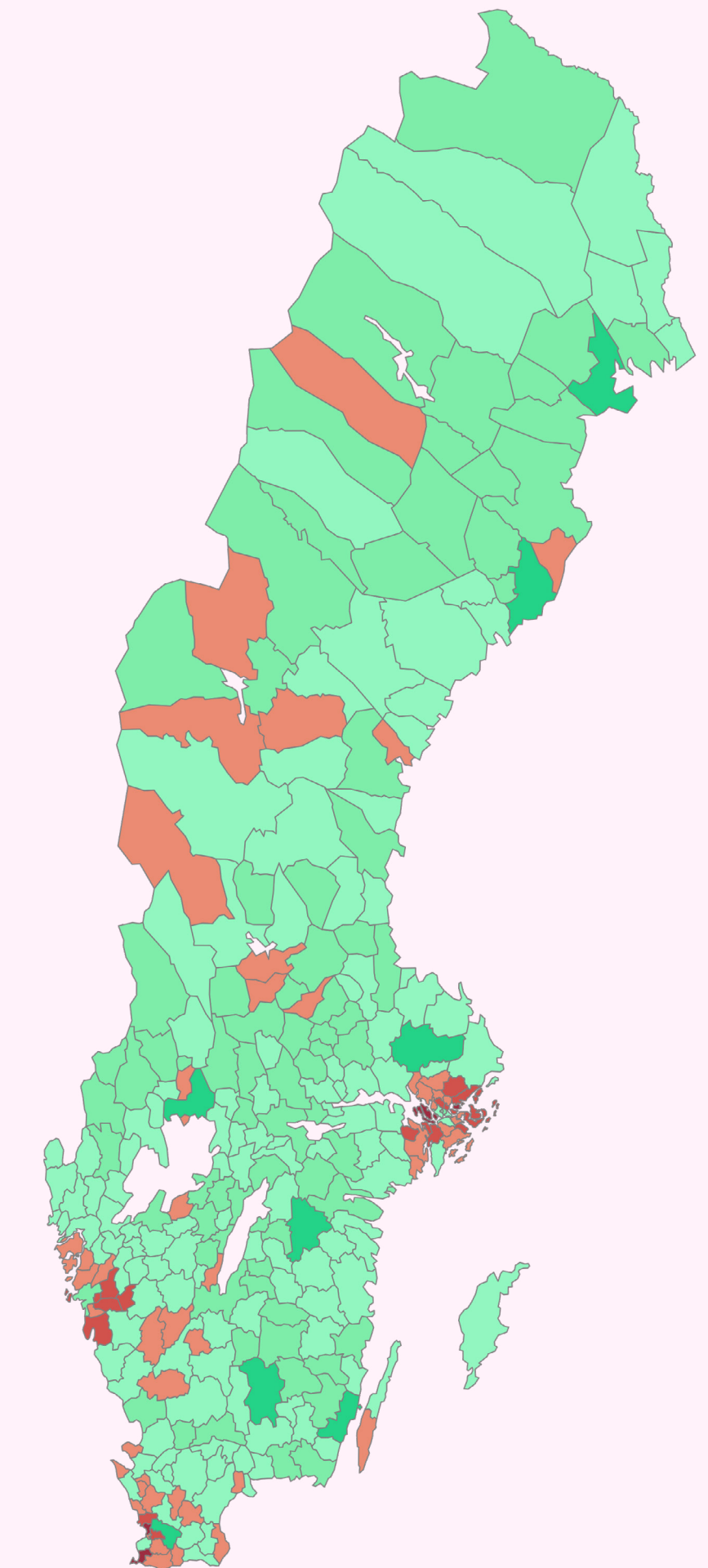
Det är vanligare att man bor hemma om man är yngre, och dessutom förekommer det att unga flyttar till temporära boendelösningar utan att ändra sin folkbokföringsadress.

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

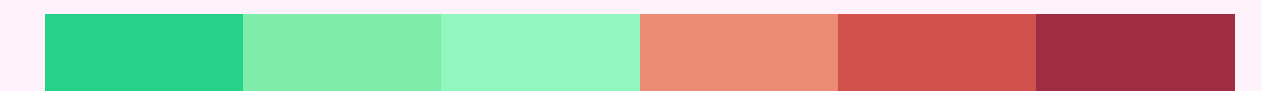
Riket 1998

Riket 2021

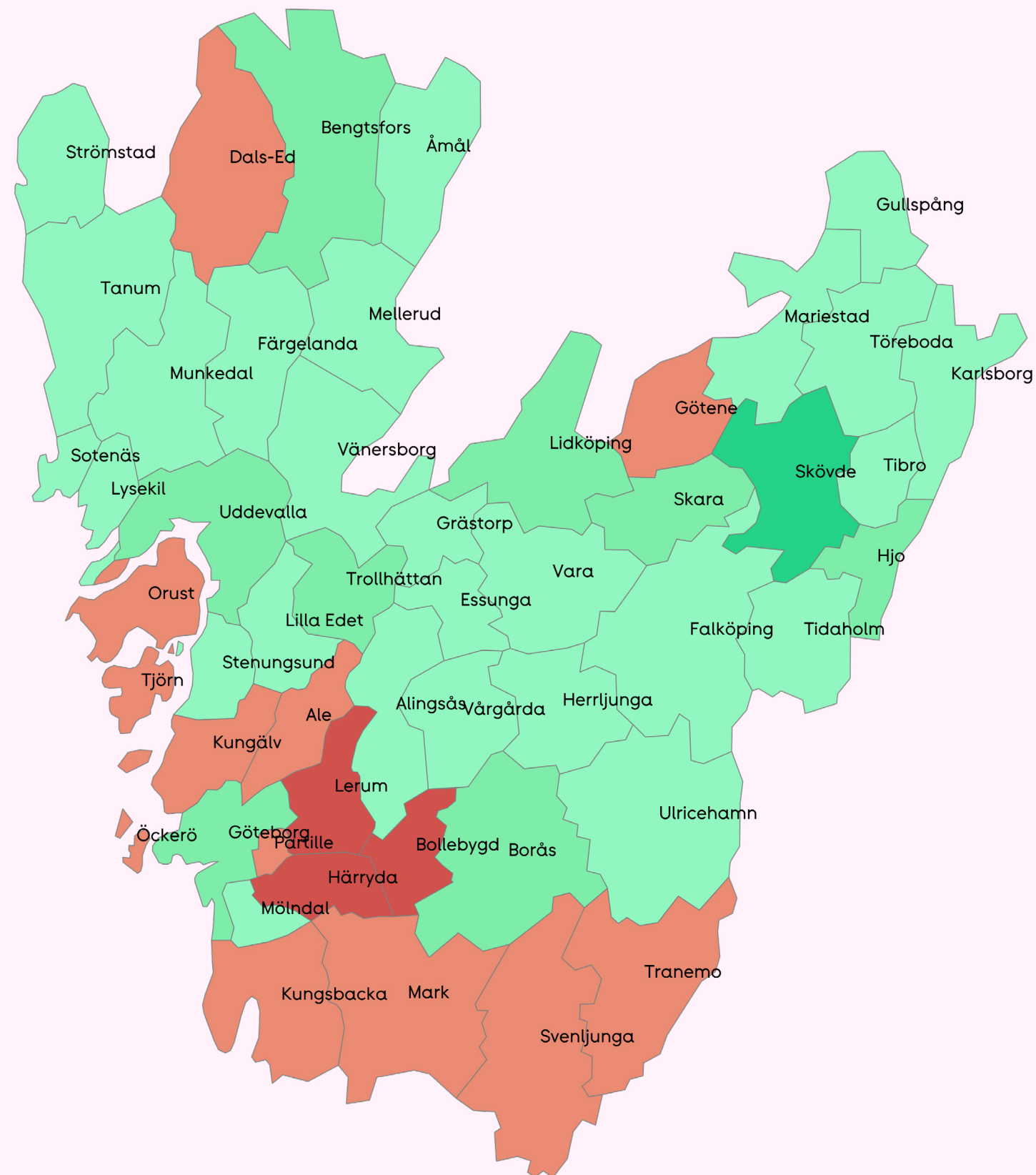

10 % 30 % 40 % 50 % 60 % 80 %

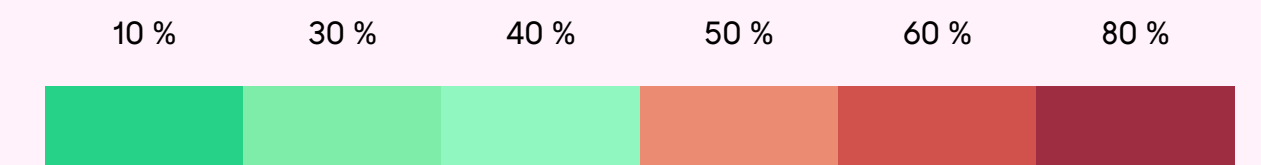
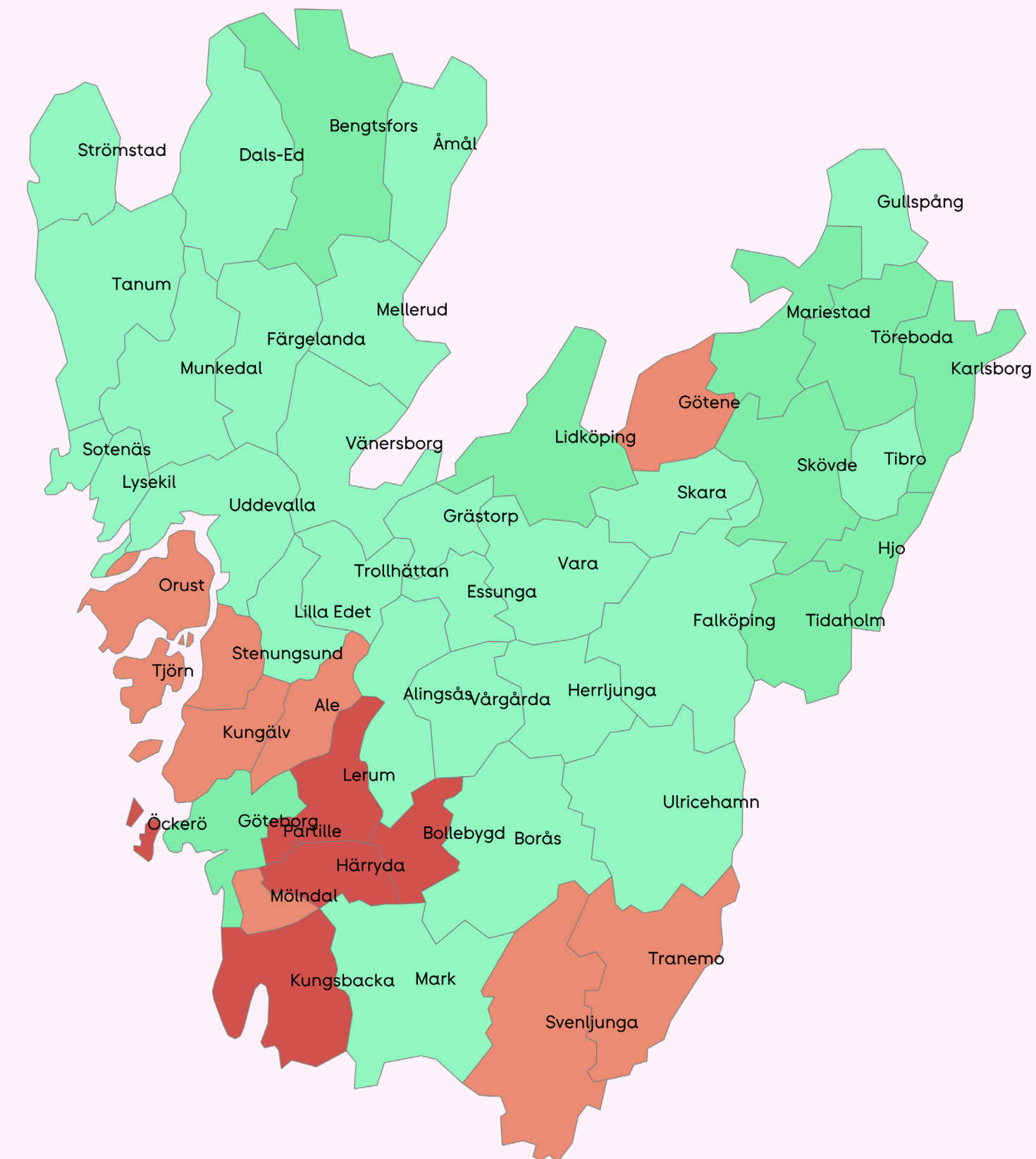
Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

Västra Götalands län med Kungsbacka 1998

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

Västra Götalands län med Kungsbacka 2021

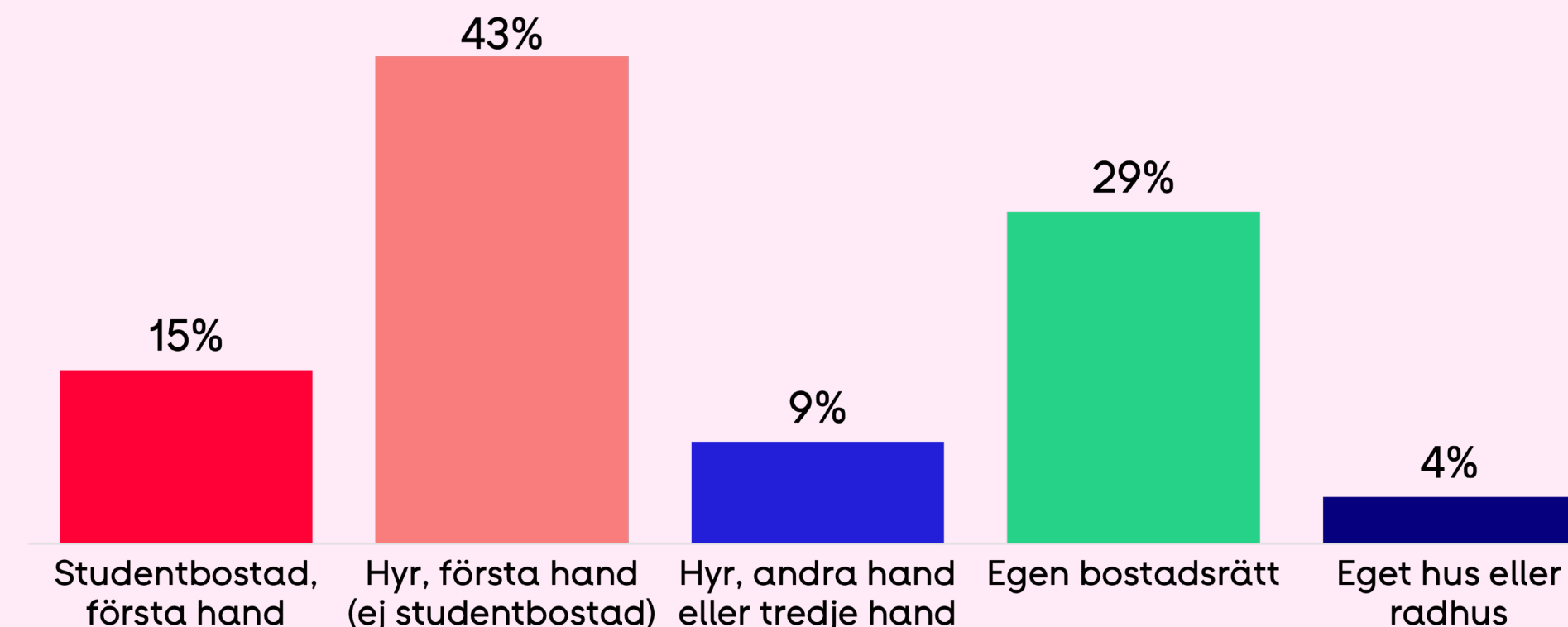
C. De som har eget boende

De som har flyttat till eget

Bland de unga som har eget boende är hyresrätt med förstahandskontrakt den vanligaste boendeformen i Storgöteborg. Därefter är egen bostadsrätt det vanligaste alternativet. 15 procent bor i en studentbostad med ett förstahandskontrakt.

Hur bor du?

Hyresrätten är den överlägset vanligaste upplåtelseformen bland unga i Storgöteborg. Andelen som hyr sitt boende har ökat stadigt i alla geografiska områden som vi undersökt sedan 2019, se tabellen här bredvid.

Den här utvecklingen kan ha att göra med att fler hyresrätter blir tillgängliga till följd av 2010-talets relativa höga nyproduktionstakt samt det statliga investeringsstödet (2017-2021) som främst subventionerade mindre lägenheter såsom studentbostäder och ettor.

	Andel i hyresrätt 2019	Andel i hyresrätt 2021	Andel i hyresrätt 2023
Storstockholm	28 %	32 %	37 %
Göteborg	40 %	42 %	43 %
Malmö/Lund	36 %	38 %	43 %
Jönköping	-	-	53 %
Växjö	-	48 %	53 %
Övriga Sverige	48 %	50 %	56 %

	Andel i hyrt boende 2019	Andel i ägt boende 2019	Andel i hyrt boende 2021	Andel i ägt boende 2021	Andel i hyrt boende 2023	Andel i ägt boende 2023
Stockholms län	53 %	46 %	57 %	43 %	60 %	41 %
Storgöteborg	66 %	34 %	65 %	35 %	67 %	33 %
Malmö/Lund	64 %	36 %	64 %	36 %	71 %	30 %
Jönköping	-	-	-	-	69 %	30 %
Växjö	-	-	71 %	24 %	81 %	19 %
Övriga Sverige	64 %	36 %	72 %	29 %	72 %	30 %

Kontrakt och villkor för unga hyresgäster

De allra flesta unga som hyr bostad har ett skriftligt kontrakt för sitt boende. Endast fyra procent av de som hyr en studentbostad och tre procent av de som hyr en vanlig hyresrätt har ett muntligt kontrakt. Detta är dock en marginell ökning från 2021 års undersökning, då en respektive två procent angav att de enbart hade ett muntligt kontrakt.

97 procent av unga som har ett förstahandskontrakt på en hyreslägenhet svarar att deras kontrakt inte är tidsbegränsat (94 procent 2021). Bland de som bor i studentbostad uppger 42 procent (44 procent 2021) att deras boende är tidsbegränsat.

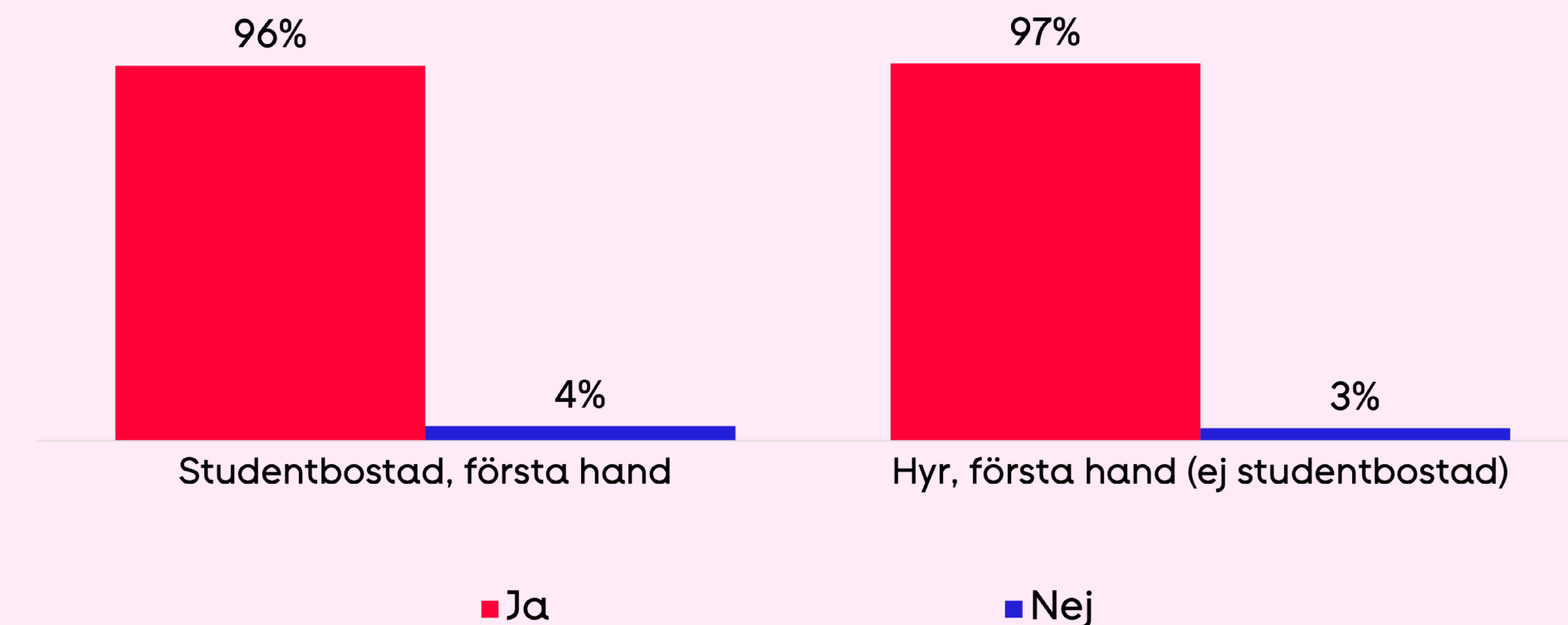
När det gäller hyreskontrakt för studentbostäder antas att de svarande har tolkat frågan olika. Vissa har troligtvis angivit att deras boende är tidsbegränsat då det är kopplat till ett studiekrav, medan andra ansett att deras studentboende är villkorat snarare än tidsbegränsat. Därtill gäller också olika regler och villkor för olika studentbostadsbolag. Exempelvis har ett fåletablerat studentbostadsbolag som policy att studenter som mest får bo i deras bestånd i sex år, oavsett studiestatus.

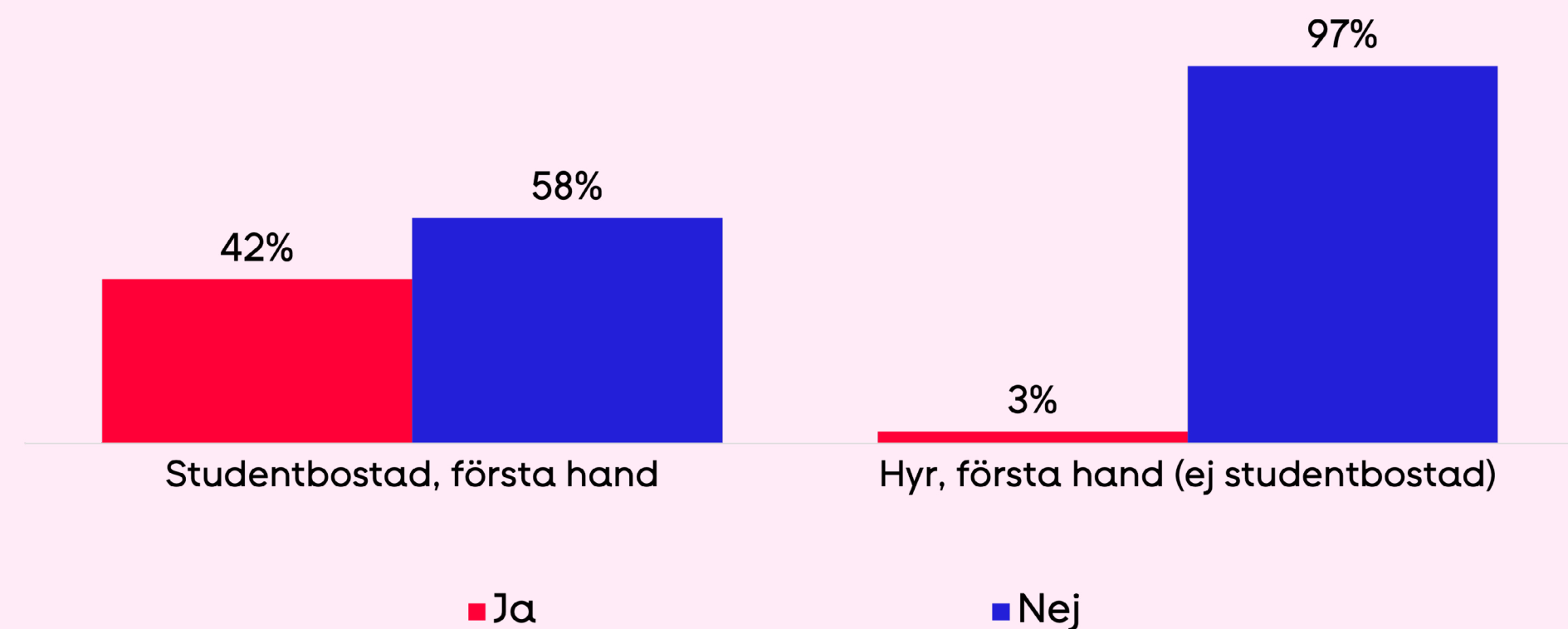
Den svenska förstahandshyresmarknaden är generellt sett ordnad och professionell, vilket återspeglas av att nästan alla har ett skriftligt kontrakt för sitt boende. Att ha ett skriftligt kontrakt gör det lättare att ha koll på samt att kräva ut sina rättigheter som hyresgäst.

Det är ovanligt med tidsbegränsade kontrakt, vilket är en konsekvens av lagstiftning och regler som tar vara på hyresgästers intressen och rättigheter.

Har du ett skrivet kontrakt?

Är ditt boende tidsbegränsat?

Hur de som har eget boende skulle vilja bo

En stor andel av de som hyr en studentbostad skulle vilja bo i en hyreslägenhet med förstahandskontrakt (30 procent). 41 procent vill bo i bostadsrätt. Bland de som har en hyreslägenhet med förstahandskontrakt vill 38 procent fortsätta att hyra, 31 procent skulle vilja flytta till villa eller radhus och 31 procent vill flytta till bostadsrätt. De som hyr i andra eller tredje hand (48 procent) vill helst bo i egen bostadsrätt, men en stor andel föredrar även hyresrätt i första hand (37 procent).

De som äger sitt boende (bostadsrätt eller eget hus/radhus) vill i regel fortsätta att göra det. Bland de som bor i bostadsrätt är det dock 25 procent som hellre vill bo i eget hus eller radhus, detta är en minskning från förra undersökningen då hela 32 procent ville bo i eget hus eller radhus. De som idag bor i ett eget hus eller radhus vill generellt också fortsätta med det, även om elva procent hellre önskar att flytta till en egen bostadsrätt. Detta är en ökning från förra undersökningen då endast fem procent angav att de ville flytta till bostadsrätt.

! Det framhålls ofta att det ägda boendet är målet med bostadskarriären, men vår undersökning visar att detta nödvändigtvis inte stämmer. De som bor i hyresrätt vill i allt högre utsträckning fortsätta att göra det, sett till utvecklingen i 2019, 2021 och 2023 års undersökning. Bland de som bor i mer tillfälliga hyresboenden, såsom studentboende eller andra eller tredje hand, är bostadsrätt det mest populära alternativet, men skillnaden i preferens mellan hyres- och bostadsrätt har minskat avsevärt från undersökningen 2021.

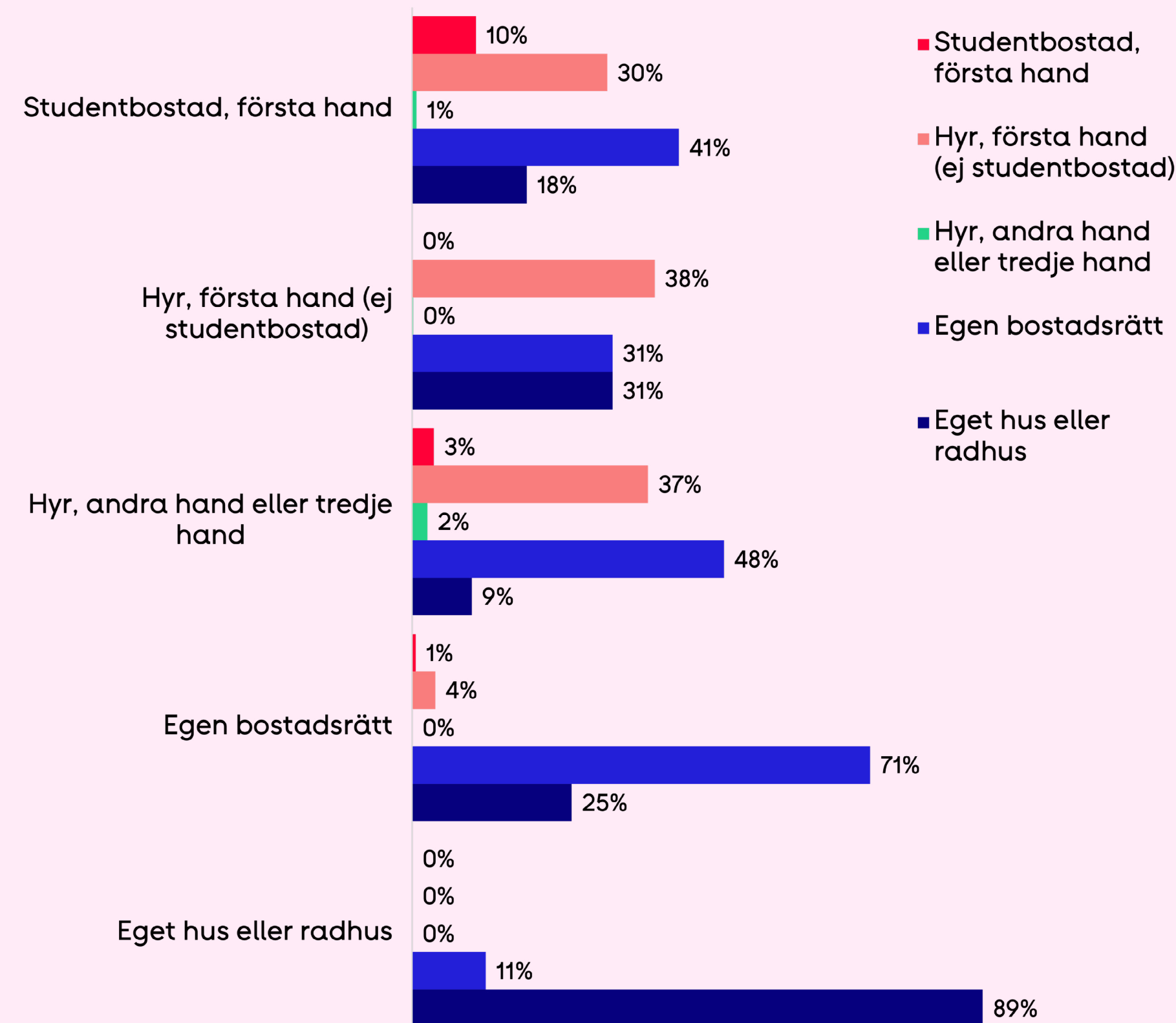
Att det ägda boendet framstår attraktivt för den med ett osäkert kontrakt har antagligen att göra med att det ägda boendet länge har ansetts som en trygg och förnuftig investering, utan oförutsedda kostnader. Däremot ser vi genom det förändrade ekonomiska läget att uppfattningen om det ägda boendet håller på att förändras.

Jag bor i	Jag vill bo i	2021	2023
Studenthyresrätt	En hyresrätt med förstahandskontrakt	22 %	30 %
	En egen bostadsrätt	50 %	41 %
	I ett eget hus eller radhus	14 %	18 %
Andra eller tredje-hand	En hyresrätt med förstahandskontrakt	25 %	37 %
	En egen bostadsrätt	53 %	48 %
	I ett eget hus eller radhus	16 %	9 %
Första hand	En hyresrätt med förstahandskontrakt	25 %	38 %
	En egen bostadsrätt	50 %	31 %
	I ett eget hus eller radhus	36 %	31 %

Hur bor du idag/hur vill du bo?

Typ av boende idag:

Önskemål om boendeform

”

Jag upplever att jag nog aldrig kommer kunna köpa en bostad utan en partner, mina föräldrar har inte heller möjlighet att stå på ett lån tillsammans med mig. Bostadsköerna till hyresrätter är så långa att det är nästan omöjligt att välja vart man ska bo. Efter 6 år i bostadskö hade jag tillslut möjlighet att få en lägenhet i ett mindre populärt område, att lägenheten är så fin och bra som den är var bara tur. Lägenheterna jag sökte här innan men inte fick, var i mycket sämre skick än denna.”

”

Jag har turen att ha en bostadsrätt. Det som påverkar min bostadssituation är att om jag vill flytta till en annan stad känns flytten väldigt permanent då jag måste välja att sälja eller hyra ut min lägenhet.”

”

Jag har tur som har fått en förstahandslägenhet jag kan ha hela min studietid, men jag är rädd för när jag slutar plugga att jag inte kan hitta en bostad. Förstahandskontrakt är svåra att få tag på och andrahandsmarknaden är osäker och orimlig.”

”

Jag har haft tur för jag har kunnat ta mig in och köpa en lägenhet med lån från innan de enorma ökningarna i räntor men nästa vår kommer räntan gå upp markant och då blir det jobbigare.”

”

Det är supersvårt att få boende. Jag och min sambo hade tur att få något då ingen av oss visste att vi skulle flytta till staden och hade därmed inte stått i bostadskö. Priserna känns även väldigt orimliga då jag inte hade kunnat bo där vi bor nu om inte min sambo betalade för det mesta då han har ett jobb och inte är student.”

D. De som bor i andra hand

Allt fler har ett skriftligt kontrakt

Notera att i detta avsnitt slår vi ihop boendeformerna "hyr första hand" med "hyr studentbostad första hand".

Bara tre procent av de som hyr i andra eller tredje hand uppger att de saknar ett skriftligt avtal för sitt boende, vilket är en minskning från förra mätningen 2021, då åtta procent saknade ett skriftligt kontrakt. I Storgöteborg har unga vuxna som hyr i andra eller tredje hand i mycket större utsträckning skrivna kontrakt i jämförelse med resten av landet.

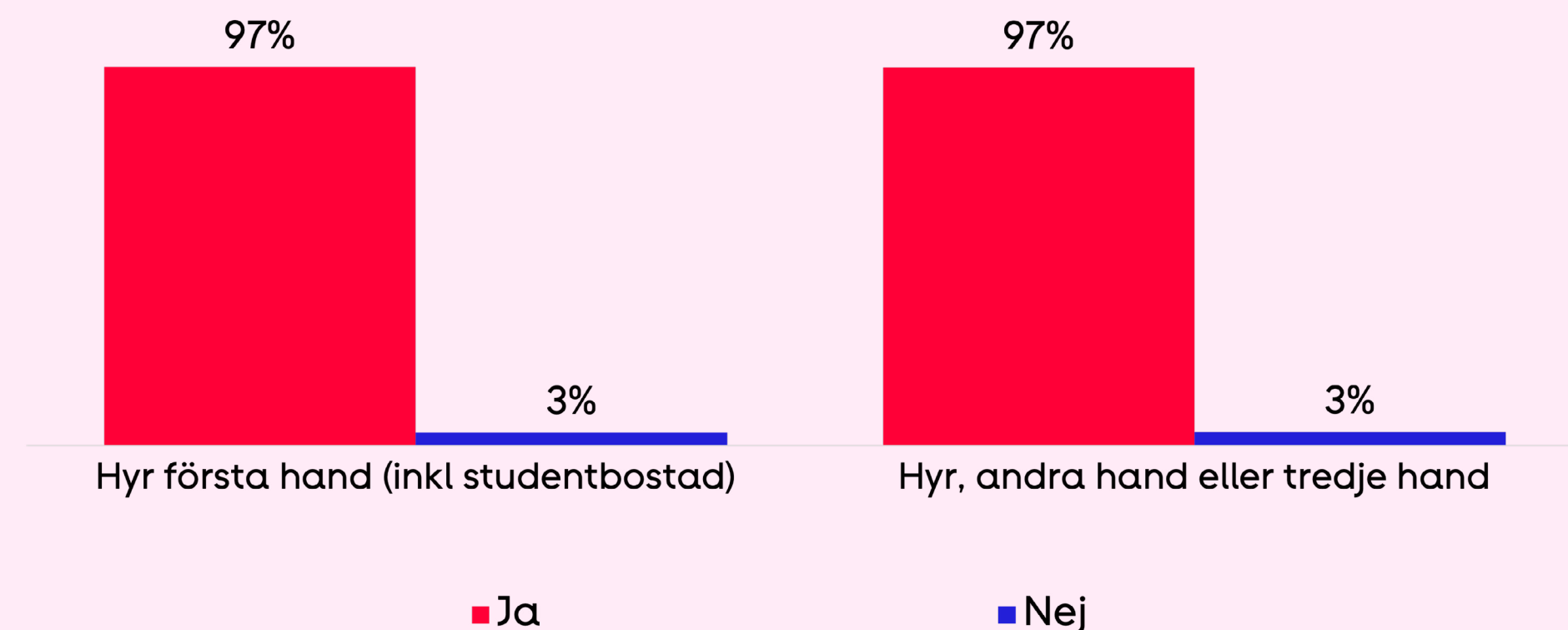
Det finns tydliga skillnader mellan första- och andrahandshyresgäster när det gäller huruvida boendet är tidsbegränsat. Bland de som hyr sin bostad i första hand svarar 13 procent att deras boende är tidsbegränsat, jämfört med 64 procent (riks 45 procent) bland de som hyr i andra eller tredje hand.

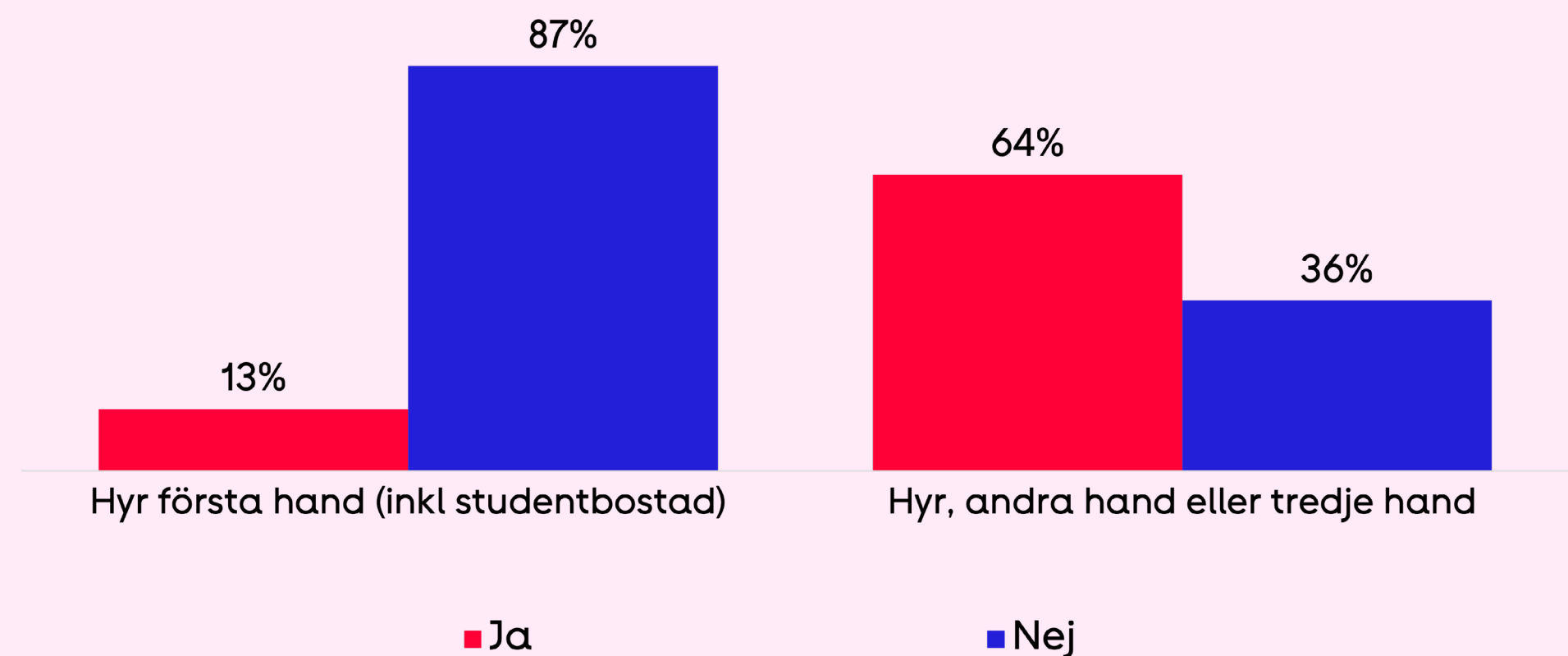
Andra eller tredjehandsupplåtelser är överlag otrygga boendeformer. De är i princip alltid tidsbegränsade, även om det inte alltid uppfattas så av den som hyr, och om man hyr en bostadsrätt i andra hand kan hyran vara väldigt hög.

I denna kontext är det positivt att allt fler har ett skriftligt kontrakt för sitt boende, oavsett upplåtelseform. Det är en extremt stor skillnad mellan Storgöteborg och riket i sin helhet när det gäller hur stor andel som har ett skriftligt kontrakt. Sett till hela riket är det hela 19 procent av de som bor i andra eller tredje hand som saknar ett skriftligt kontrakt.

Har du ett skrivet kontrakt?

Är ditt boende tidsbegränsat?

Hur de som bor i andra hand vill bo

De som för närvarande bor i andra eller tredje hand uttrycker en starkare preferens för bostadsrätt i jämförelse med de som har ett förstahandskontrakt. Bland de som hyr i andra eller tredje hand svarar 48 procent att de helst skulle vilja bo i en egen bostadsrätt och nio procent att de helst skulle vilja bo i eget hus eller radhus.

Av de som hyr sin bostad i första hand idag vill den största delen (36 procent) fortsätta att göra det. Bostadsrätt och eget hus eller radhus är också populära alternativ. 34 respektive 28 procent vill helst bo i dessa boendeformer.

Som tabellen på sidan 19 visar, har boendepreferenserna bland andra- och tredjehandshyresgäster varierat en del över tid. Vid mätningen 2019 var hyresrätt den mest eftertraktade boendeformen. 2021 var det istället flest som ville bo i bostadsrätt.

Även i årets undersökning är bostadsrätt det populäraste alternativet, men marginalen är elva procentenheter, att jämföra med 28 procentenheter 2021.

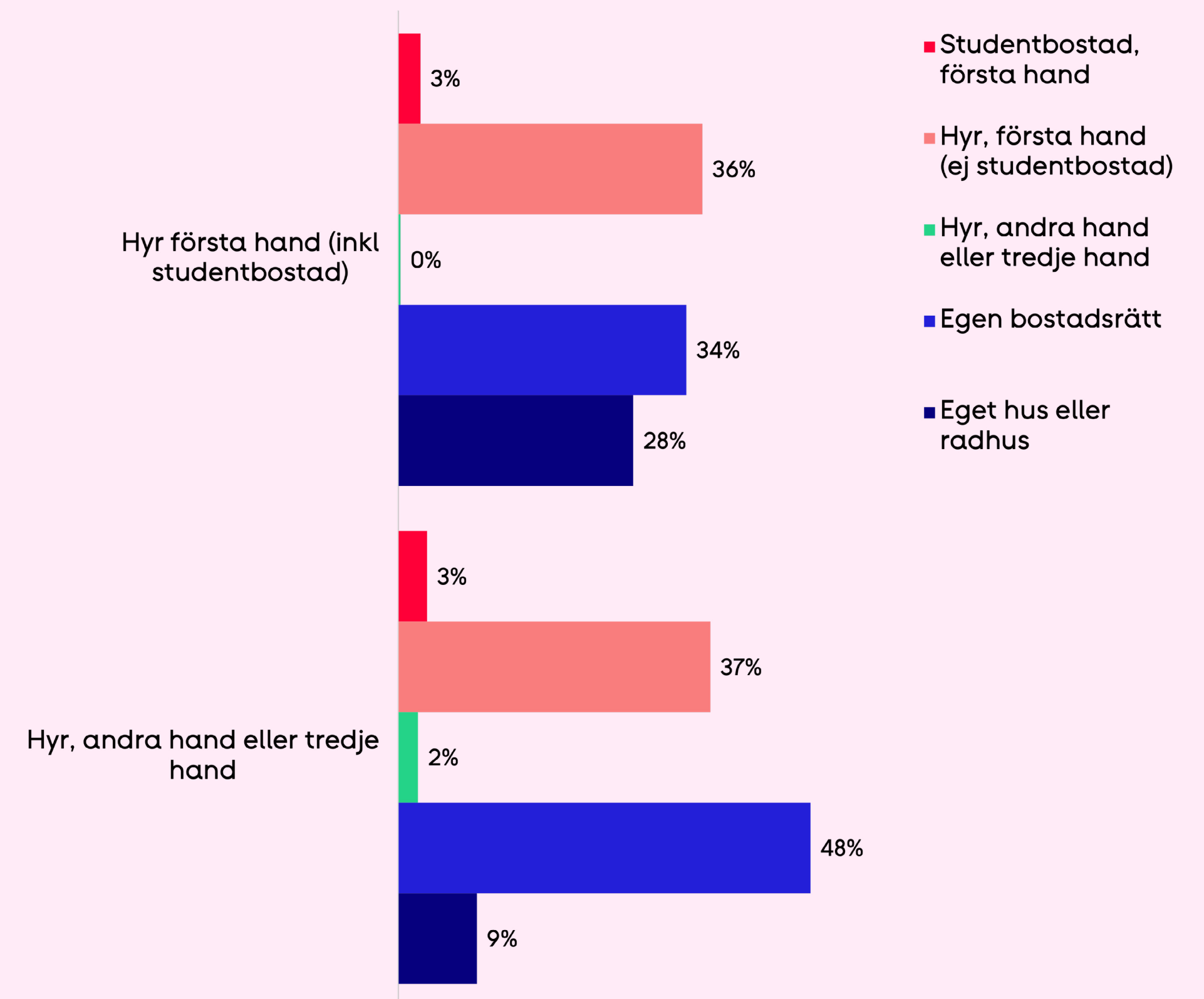
Preferensen för eget hus eller radhus har minskat kraftigt över tid bland de som bor i andra eller tredje hand. Från 32 procent 2019 till nio procent i år.

Den här trendförändringen har sannolikt samma förklaring som förändringarna i boendepreferenser i de andra grupperna; Det ekonomiska läget i samhället minskar det ägda boendets attraktivitet, se resonemang på sidan sju.

Hur bor du idag/hur vill du bo?

Typ av boende idag:

Önskemål om boendeform

”

Svårt att få lägenhet, många som söker egen lägenhet. Man har inte tillräckligt många poäng för att få någonting och det mesta som hyrs ut i andrahand är överdrivet dyrt.”

”

Det är otroligt svårt att få ett förstahandskontrakt, vi har sökt aktivt lägenheter i ett år men inte fått något. Jag har stått i kö 3 år men poängen räcker inte. Andrahand vågar jag inte igen då det alltid varit obehagliga personer som hyr ut och det känns inte säkert att de har nyckel till lägenheten.”

”

I dagens läge upplever jag att det är både svårt och dyrt att hitta ny bostad. Jag har inte tillräckligt med poäng för att få lägenhet via boplats vilket gör att jag skulle behöva hyra i andra hand. Jag har inte heller tillräckligt för att köpa eget boende och med dagens priser är det svårt att ens spara upp pengar till eget.”

”

Vi vill med säkerhet kunna bosätta oss i en förstahandslägenhet i Göteborg under en lång framtid men det är JÄTTEsvårt när man inte får chansen trots att man letar dag in och dag ut.

Jag som studerar 100% och arbetar 10/h tillsvidareanställning, bor själv in en etta som jag hyr i andra hand på 7700kr i månaden, jag klarar mig men det hade varit skönt att veta att man kan stanna på ett ställe under längre tid.”

E. Ekonomi och trygghet

Vad unga betalar för sitt boende

Den största gruppen unga vuxna i Storgöteborg har en månadskostnad för sitt boende mellan 4 000–5 999 kr (28 procent). Den nästa största gruppen har en månadskostnad på mer än 8 000 kr (21 procent). De som är hemmaboende bor billigast. Hälften av de som bor hemma hos vårdnadshavare betalar 2 000 kronor eller mindre för sitt boende varje månad, varav vissa anger att de inte betalar något alls. Sju procent av respondenterna som bor hemma betalar mer än 8 000 kronor för sitt boende per månad, vilket är en ökning i jämförelse med 2021, då andelen var 4 procent.

De med eget eller "Annat" boende har högst månadskostnad, 26 respektive 39 procent betalar 8 000 eller mer per månad. Jämfört med undersökningen 2021 är det betydligt färre som betalar mellan 2 000 och 3 999 kr per månad. Denna andel har krympt från 28 till 17 procent.

I resultatet finns det en förhållandevis stor andel som har en hög kostnad trots att de bor hemma hos föräldrar eller inneboende hos någon annan. För inneboende är det nog inte orimligt att anta att detta stämmer medan den förefaller hög bland de som bor hemma. Det är troligen en kombination av att några individer missuppfattat frågan som hela hushållets kostnad och att det finns unga personer som försörjer familjen.

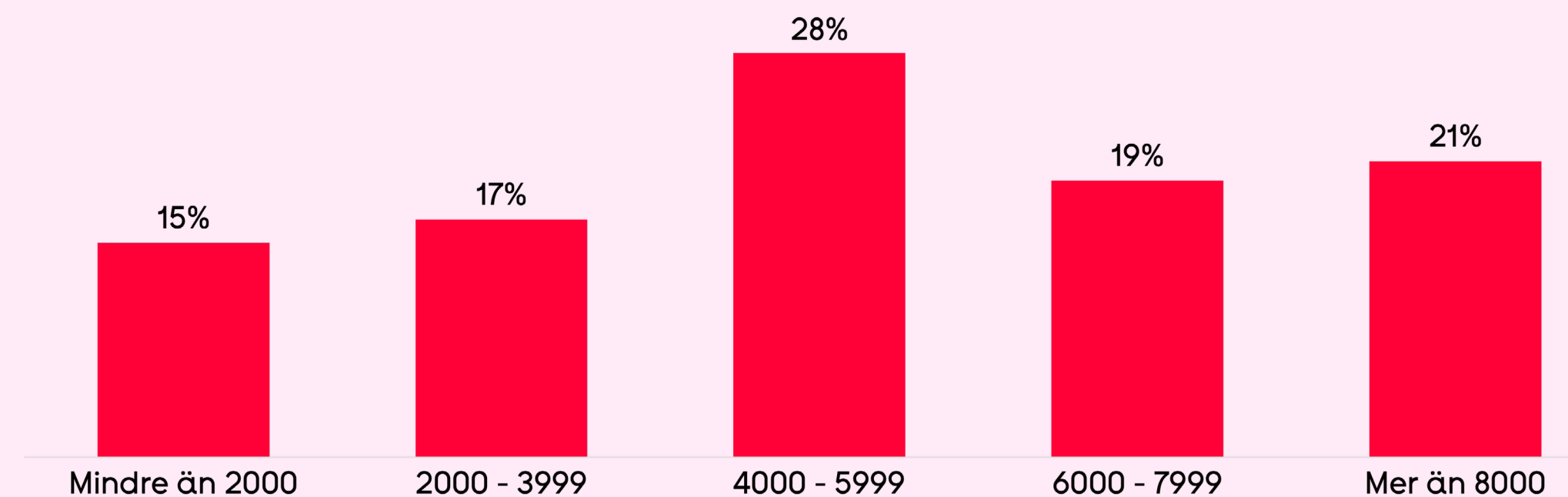
! Det har blivit allt dyrare för en allt större grupp unga att bo. Andelen som betalar mindre än 2 000 kronor för sitt boende i månaden har minskat i våra tre senaste undersökningar. 2019 låg den på 24 procent, 2021 sjönk den till 19 procent, och i årets undersökning är det bara 15 procent som betalar mindre än 2 000 kronor i boendekostnader. Detta trots att andelen unga som bor kvar hemma har ökat, en grupp som ofta brukar ha låga eller inga kostnader för sitt boende.

Vid mätningen 2021 var det en majoritet (66 procent) av de som bodde hemma hos sina föräldrar som betalade minde än 2 000 kronor för sitt boende i månaden.

I år har andelen minskat med 16 procentenheter till 50 procent. Detta hänger troligtvis ihop med att det ekonomiska läget även påverkar de unga vuxnas föräldrar, som kanske kämpar med att få ekonomin att gå ihop.

En naturlig följd av att andelen med låga boendekostnader har minskat, har andelen unga som har höga eller mycket höga boendekostnader mer än fördubblats. 2019 och 2021 var det mellan åtta och nio procent som hade boendekostnader över 8 000 i månaden. Resultatet från årets undersökning visar att 21 procent av unga i Storgöteborg betalar mer än 8 000 i månaden för sitt boende.

Hur mycket betalar du per månad för ditt boende? (kr)

Genomsnittlig månadskostnad i olika boendeformer

	Totalt	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat
Mindre än 2000	15 %	50 %	14 %	3 %	3 %
2000 - 3999	17 %	27 %	31 %	12 %	32 %
4000 - 5999	28 %	11 %	40 %	34 %	7 %
6000 - 7999	19 %	4 %	11 %	25 %	18 %
Mer än 8000	21 %	7 %	5 %	26 %	39 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kvar att leva på

Det finns en ganska stor spridning i hur mycket pengar som unga vuxna i Storgöteborg har kvar när boendet är betalt. 42 procent har mindre än 9 000 kronor kvar, 22 procent har mellan 9 001 och 14 999 kronor kvar, och 36 procent har mer än 15 000 kvar.

I tabellen redovisas kvar att leva på per boendeform. Drygt var fjärde hemmaboende svarar att de har mindre än 3 000 kronor kvar varje månad (26 procent). I kontrast har mer än var tredje med eget boende mer än 15 000 kvar att leva på när boendet är betalt.

En stor andel av de unga vuxna, 36 procent, har mer än 15 000 kronor per månad kvar när boendet är betalt. Detta är en ökning jämfört med 2021, då motsvarande andel uppgick till 25 procent.

Bland de som är inneboende är det 42 procent som har 15 000 eller mer kvar att leva på. Det ska dock hållas i åtanke att denna grupp bara utgör sex procent av alla unga vuxna i Storgöteborg. I jämförelse med föregående mätning går det att konstatera att många unga vuxna numera har avsevärt mycket mer pengar över efter att boendekostnaden är betald, men det finns också fortsatt en stor andel som har mindre än 9 000 kronor att röra sig med.

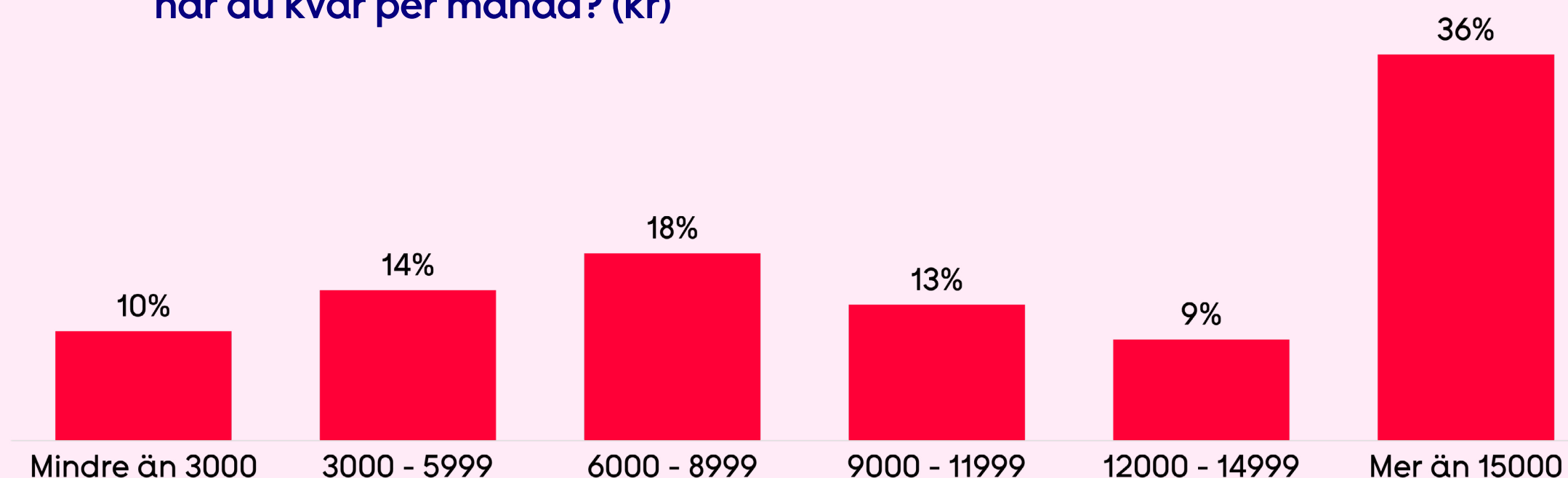

Fördelningen av hur mycket man har kvar att leva på har förändrats ganska drastiskt under de senaste fem åren. Generellt tyder utvecklingen på att allt fler unga har en allt större summa kvar när boendet är betalt. År 2019 och 2021 var det 19 respektive 25 procent som hade mer än 15 000 kronor kvar när boendet var betalt.

Inkomsterna har ökat för flera i den undersökta gruppen, men för gruppen som helhet har inflationen ätit upp en stor del av löneökningarna.

Enligt Konsumentverkets beräkningar uppgår hushållskostnaderna för en ung person boende i en storstad till ungefär 9 700 kronor, förutsatt att personen bor själv. Så trots att många unga har mer pengar att röra sig med efter att boendekostnaderna är betalda är det också 42 procent som inte har så mycket pengar över som Konsumentverket har beräknat behövs.

När ditt boende är betalt, hur mycket pengar har du kvar per månad? (kr)

Kvar att leva på i olika boendeformer

	Totalt	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat
Mindre än 3000	10 %	26 %	9 %	5 %	7 %
3000 - 5999	14 %	19 %	18 %	12 %	0 %
6000 - 8999	18 %	7 %	11 %	22 %	19 %
9000 - 11999	13 %	15 %	10 %	12 %	12 %
12000 - 14999	9 %	11 %	9 %	8 %	33 %
Mer än 15000	36 %	21 %	42 %	41 %	29 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Ekonomisk stabilitet och förutsägbarhet

Av samtliga unga vuxna i Storgöteborg är det 75 procent som vet vilken inkomst de kommer att ha nästkommande månad. 89 procent vet vilken kostnad de kommer att ha för sitt boende. 23 procent har köpt en bostad med hjälp av vänner eller familj.

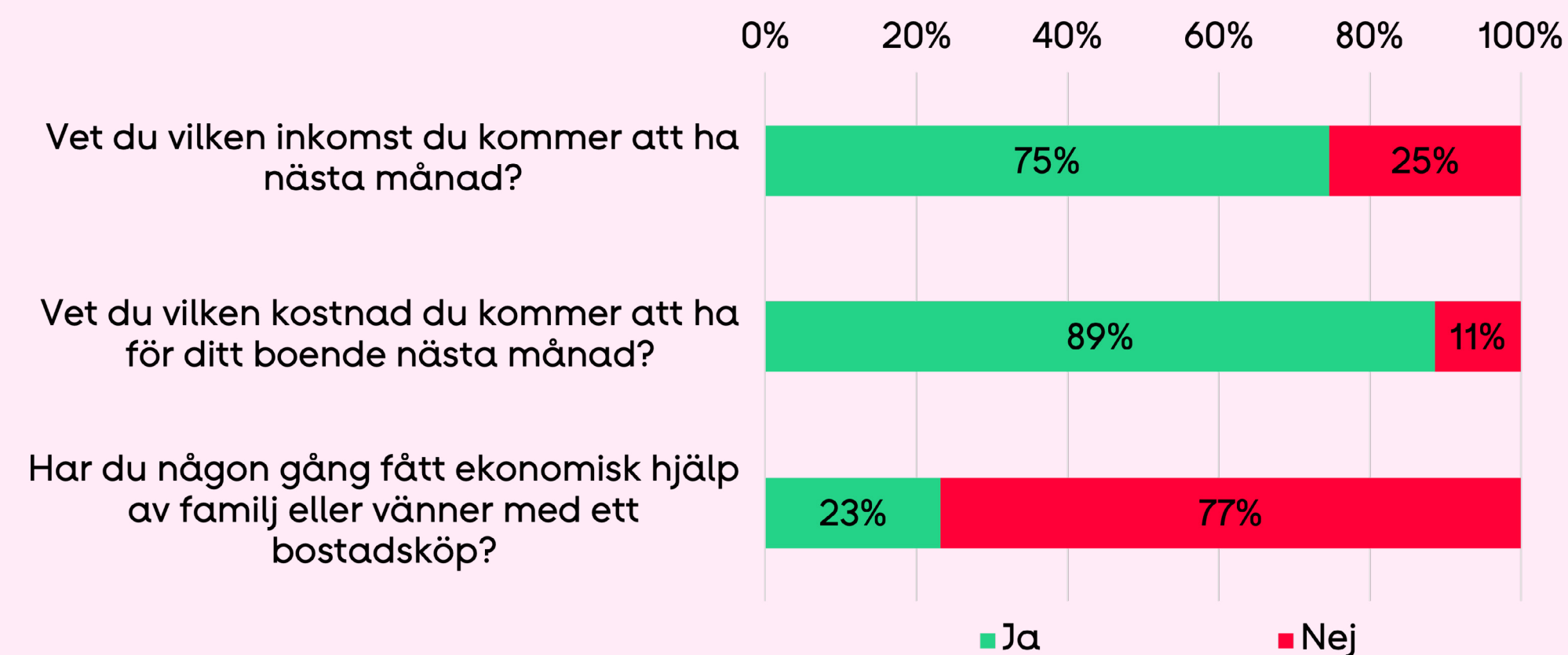
Om man bryter ner siffrorna kring vilken kostnad man kommer att ha för sitt boende nästkommande månad per boendeform, framgår det att det främst är de med eget boende som vet vilken inkomst de kommer att ha. Unga som bor hos sina föräldrar lever med mindre ekonomisk förutsägbarhet och vet därav i mindre utsträckning vad deras inkomst kommer bli nästkommande månad.

Den ekonomiska förutsägbarheten bland unga vuxna i Storgöteborg har varit relativt oförändrad under de senaste fyra åren. Många, men långt ifrån alla, vet vad de kommer att ha för boendekostnad nästkommande månad. Till antal är det unga hemmaboende som är den största gruppen som lever med en låg nivå av ekonomisk förutsägbarhet.

Andelen unga som har fått hjälp med ett bostadsköp har ökat något under de senaste åren, då det år 2019 var 17 procent som hade fått sådan hjälp.

Detta reflekterar en bostadsmarknad med höga priser och långa bostadsköer, där de som har möjlighet att ta hjälp av närstående för att köpa en bostad också gör det. Det ska även nämnas att andelen som har fått hjälp kan vara underrapporterad, då det finns en föreställning om att det är socialt eftersträvanvärt att klara sig utan ekonomisk hjälp från föräldrar eller vänner.

Vet du vilken inkomst du kommer att ha nästa månad? Per boendetyp

Ekonomisk hjälp från vänner och familj

84 procent av unga vuxna i Storgöteborg uppger att de kan få ekonomisk hjälp från familj eller vänner om de behöver. Åtta procent har ingen som kan hjälpa dem ekonomiskt och ytterligare åtta procent vet inte om de kan få hjälp.

68 procent uppger att de har familj eller vänner som skulle kunna stå som borgensman för ett hyreskontrakt eller ett bostadslån. 14 procent uppger att de helt saknar denna typ av sociala kontakter och 18 procent har ingen uppfattning.

41 procent av de unga vuxna i Storgöteborg har fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner det senaste året: 26 procent har fått hjälp någon gång och 15 procent har fått hjälp flera gånger. 59 procent har inte fått ekonomisk hjälp alls. Andelen unga vuxna som har tagit emot ekonomisk hjälp från föräldrar eller vänner det senaste året är därmed ungefär samma som vid mätningen 2021, då 60 procent svarade "Nej", 27 procent svarade "Ja, någon gång" och 13 procent svarade "Ja, flera gånger" på frågan.

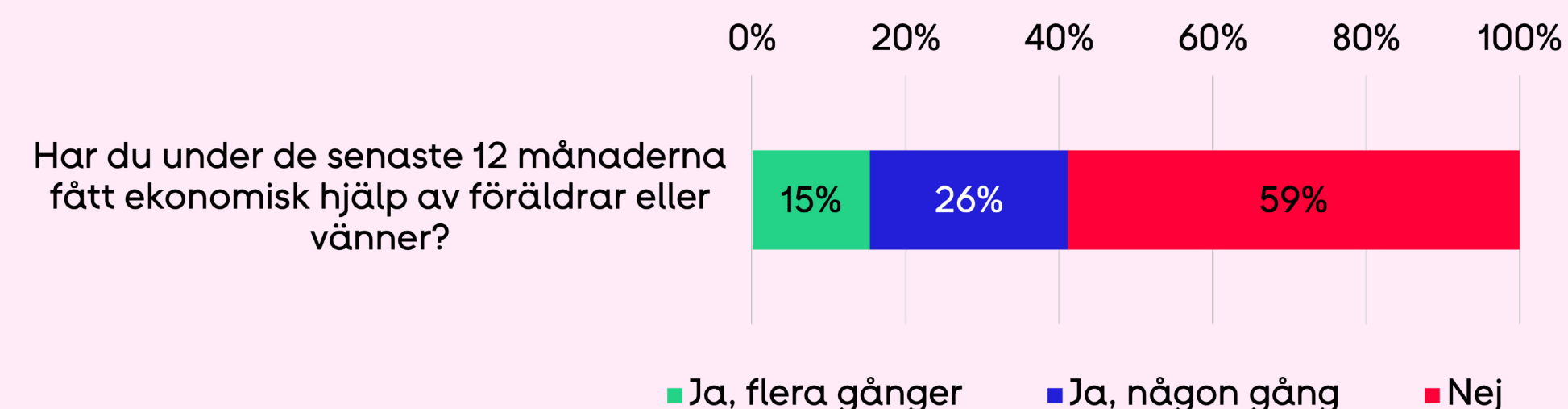
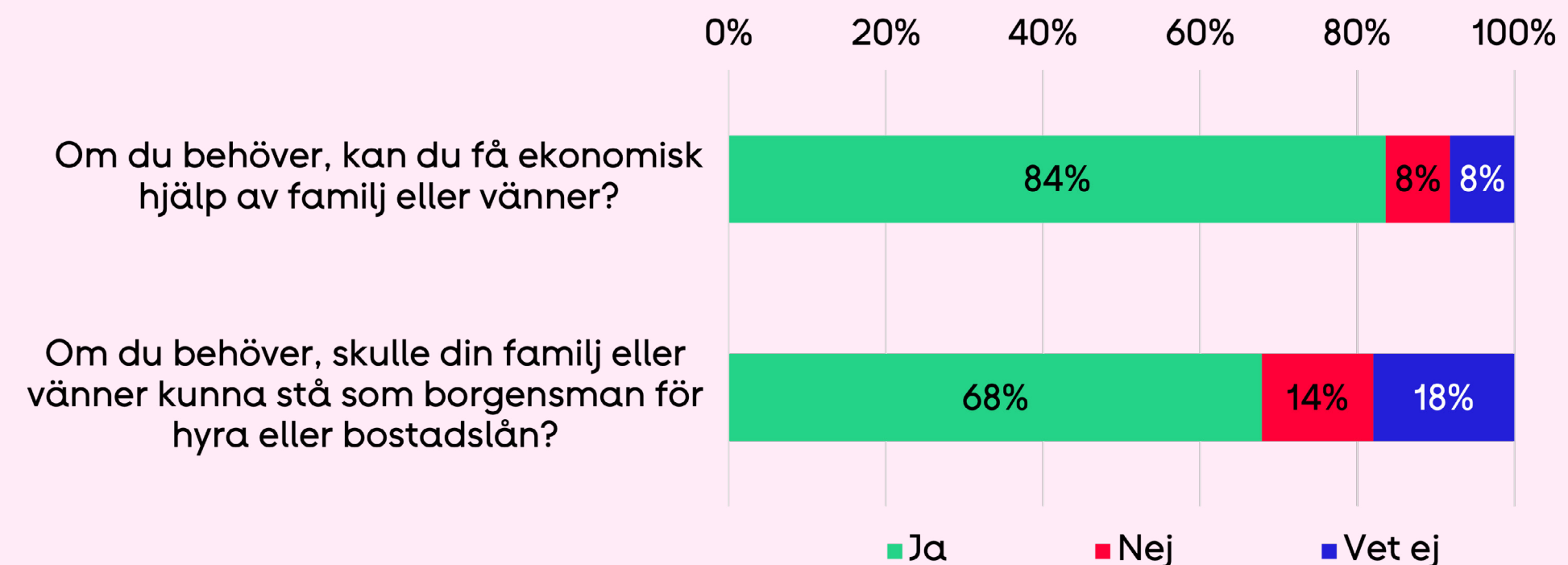
Bland de som bor hemma hos föräldrar eller inneboende hos någon annan är andelen som fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner de senaste 12 månaderna högre än bland de som har eget boende.

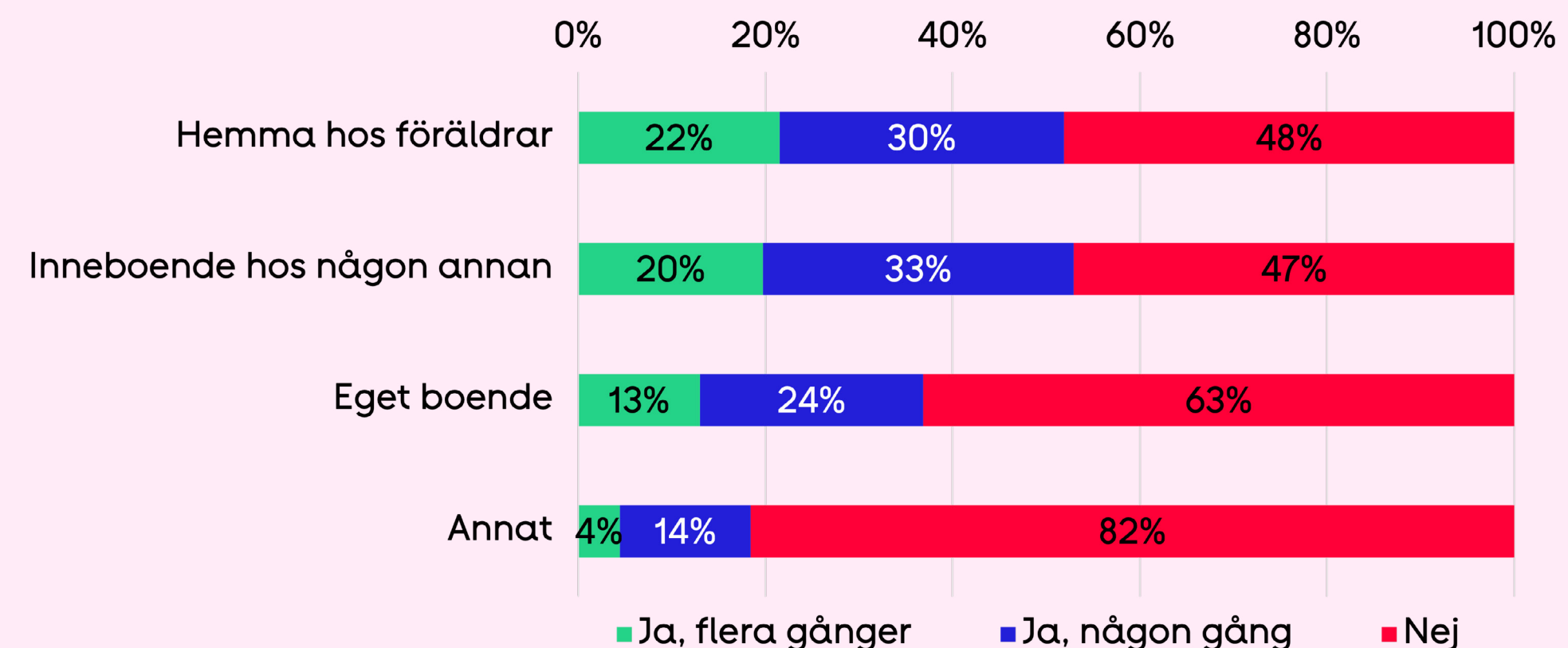
I Storgöteborg är det en något mindre andel som har fått ekonomisk hjälp från familj eller vänner, jämfört med riket i sin helhet. Riksnivån ligger på 53 procent, att jämföra mot Storgöteborgs 41 procent. I Storgöteborg har andelen som fått ekonomisk hjälp varit ganska stabil jämfört med förra mätningen 2021, medan andelen som fått hjälp i riket som helhet har ökat med sju procentenheter.

Det faktum att så många unga är beroende av stöd från vänner och familj för att få ekonomin att gå ihop är oroande.

Utöver det framgår det också att det åtminstone är åtta procent av de unga som inte har någon närstående att få hjälp av, vilket gör dessa individer ännu mer utsatta och påverkade av den svåra bostadsmarknaden.

Har du under de senaste 12 månaderna fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner? Per boendetyp

Tankar om nuvarande och framtida boende

I enkäten har unga vuxna även fått ta ställning till olika påståenden om boendet, bostadsmarknaden och sina framtidsplaner. Resultaten ger en bild av gruppens tankar om boendet och bostadsmarknaden, både i nu-läget och i framtiden.

Av unga i Storgöteborg är det 81 procent som instämmer i att de känner sig trygga i sitt bostadsområde. Tre av fyra är nöjda med sitt boende och 66 procent vill bo kvar i sin bostad det närmaste året. När det gäller de påståenden som handlar om bostadsmarknaden och framtiden är instämmandegraden något lägre.

För 38 procent innebär läget på bostadsmarknaden att man tvekar inför att bilda familj. 37 procent uppger att det inte finns bostäder att få tag i där de vill bo, vilket är högre än riksnivån på 29 procent och även högre än motsvarande andel i Stockholms län, 30 procent. 34 procent i Storgöteborg är oroliga över att inte hitta boende i framtiden, vilket också är högre än riksnivån på 28 procent och Stockholms läns nivå på 29 procent.

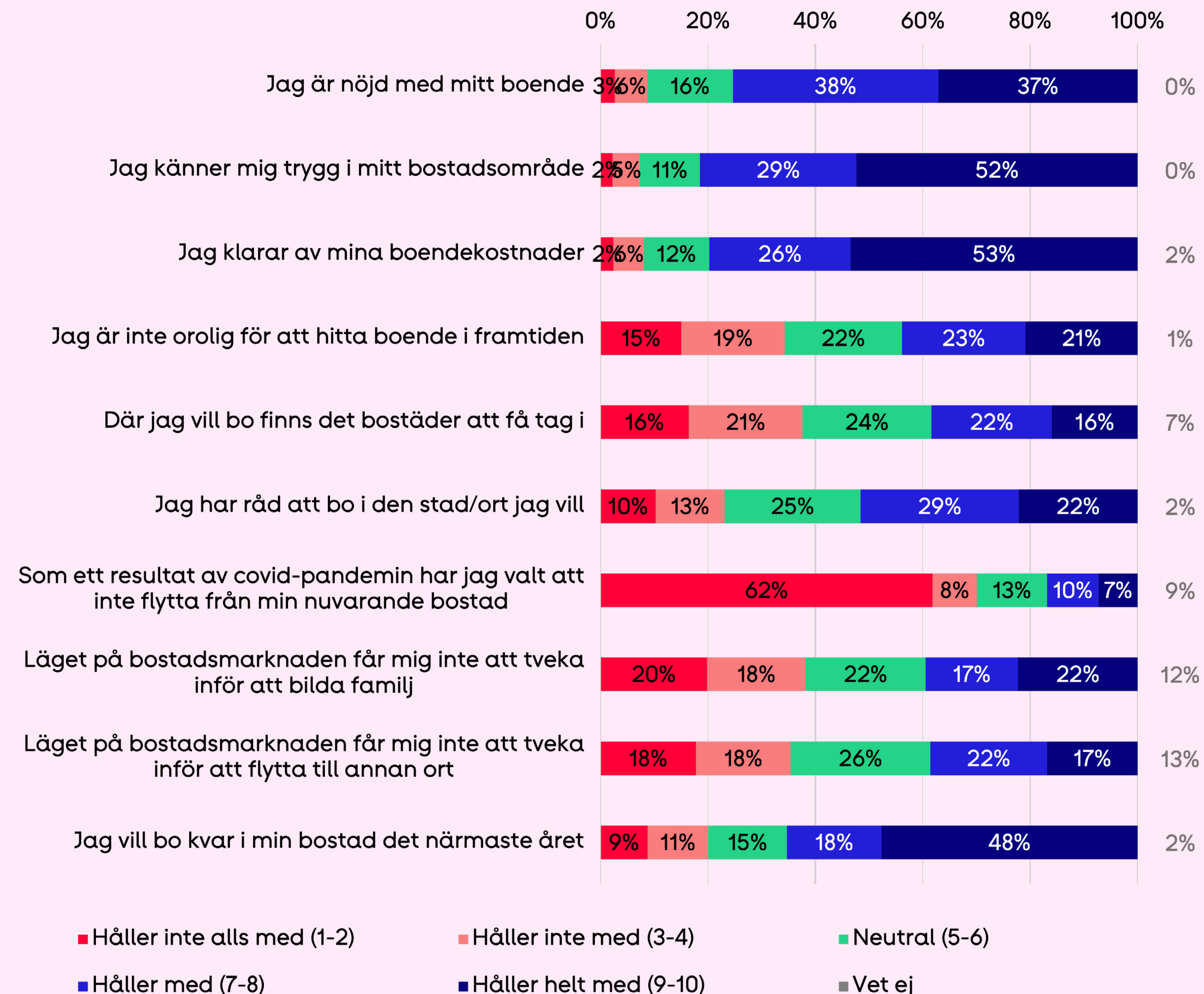
Den gråa siffran längst ut till höger i figuren står för hur stor andel av samtliga respondenter som har svarat "Vet ej" på påståendet. Procentfördelningen i de färglagda staplarna blir tillsammans 100, och motsvarar fördelningen bland de som har en åsikt i frågan.

Nästan var tionde ung i Storgöteborg (åtta procent) klarar inte av sina boendekostnader. Detta är en ökning med tre procentenheter sedan 2021 (fem procent).

Det verkar som att boendekostnaderna har blivit svårare att klara, även för de relativt resursstarka hushållen. I årets mätning är det 53 procent som har angivit att de helt håller med om att de klarar av sina boendekostnader. 2021 låg motsvarande siffra på 67 procent.

Den dysfunktionella bostadsmarknaden får stora konsekvenser även för unga människors framtidsplaner. I årets mätning är det 38 procent som anger att läget på bostadsmarknaden får dem att tveka inför att bilda familj. Detta ska ses i kontexten av att 14 procent av unga vuxna med egna barn i Storgöteborg bor hos sina föräldrar.

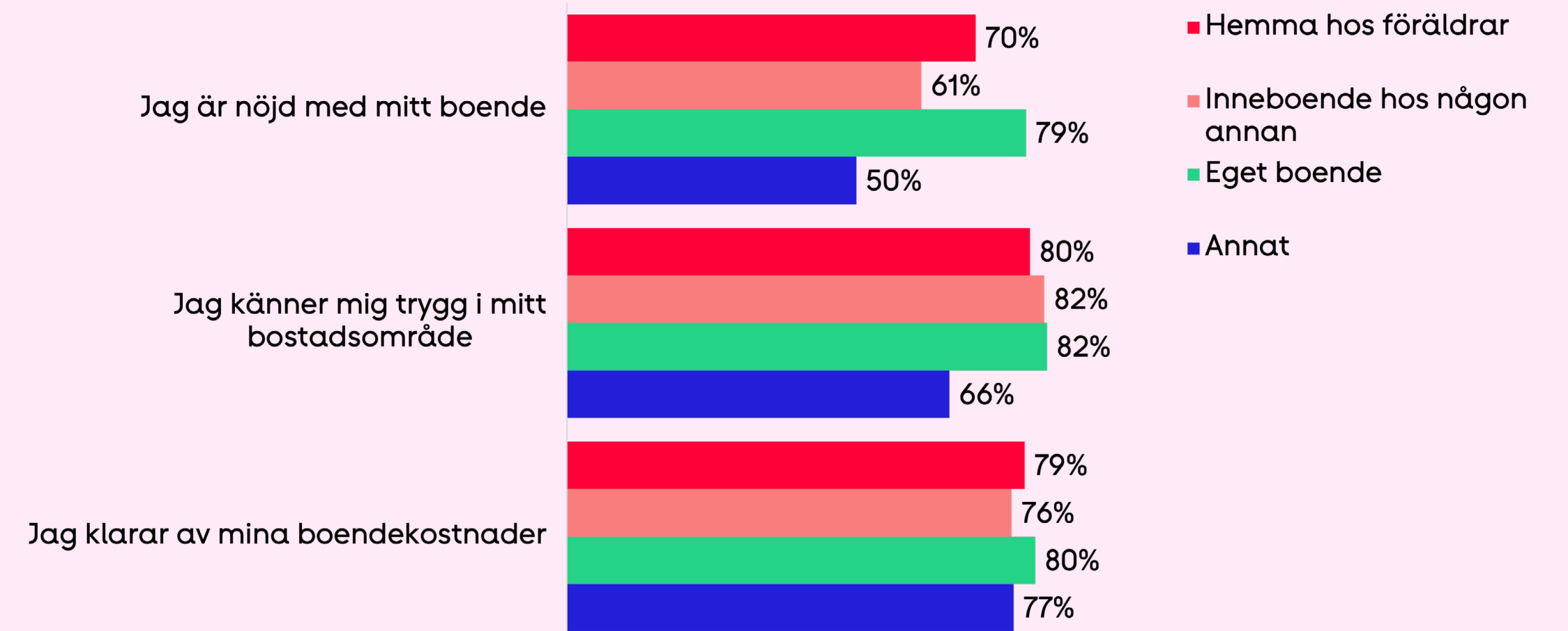

Skillnader mellan unga i olika boendeformer

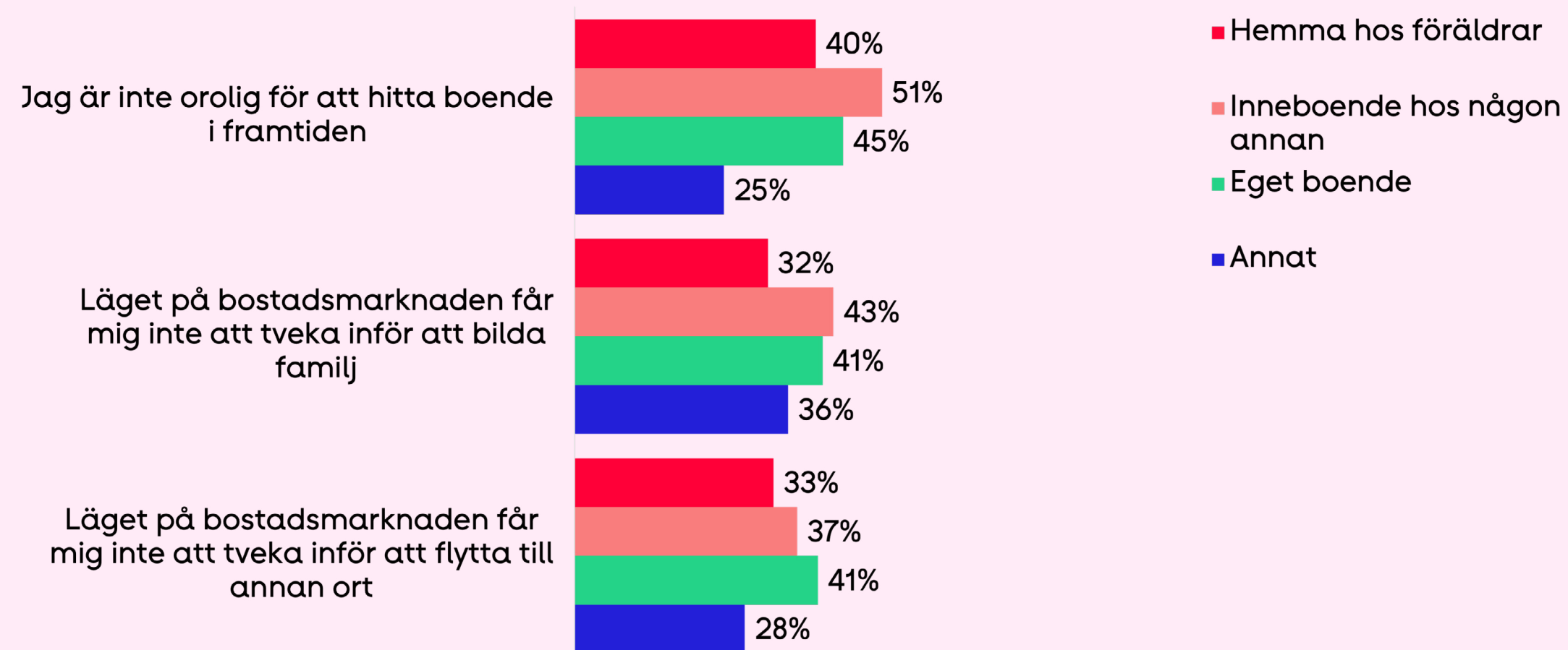
På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per boendeform. De som har eget boende är en stor andel av Storgöteborgs unga och de är generellt nöjda med sitt boende, klarar av sina boendekostnader och är trygga i sitt bostadsområde.

Unga inneboende är generellt mindre nöjda med sitt boende och deras upplevelse av bostadsmarknaden är generellt mindre positiv än de som har eget boende. Inneboende är även de som i lägst grad instämmer att de vill bo kvar i sin bostad det närmaste året. Unga hemmaboende i Storgöteborg har svarat mer negativt kring sina framtidsplaner jämfört med de som bor inneboende och de som har eget boende. De som angivit "annat" som boendeform är allra mest negativa, men man ska ha i åtanke att denna grupp bara utgör två procent av unga i Storgöteborg, medan unga hemmaboende utgör 24 procent.

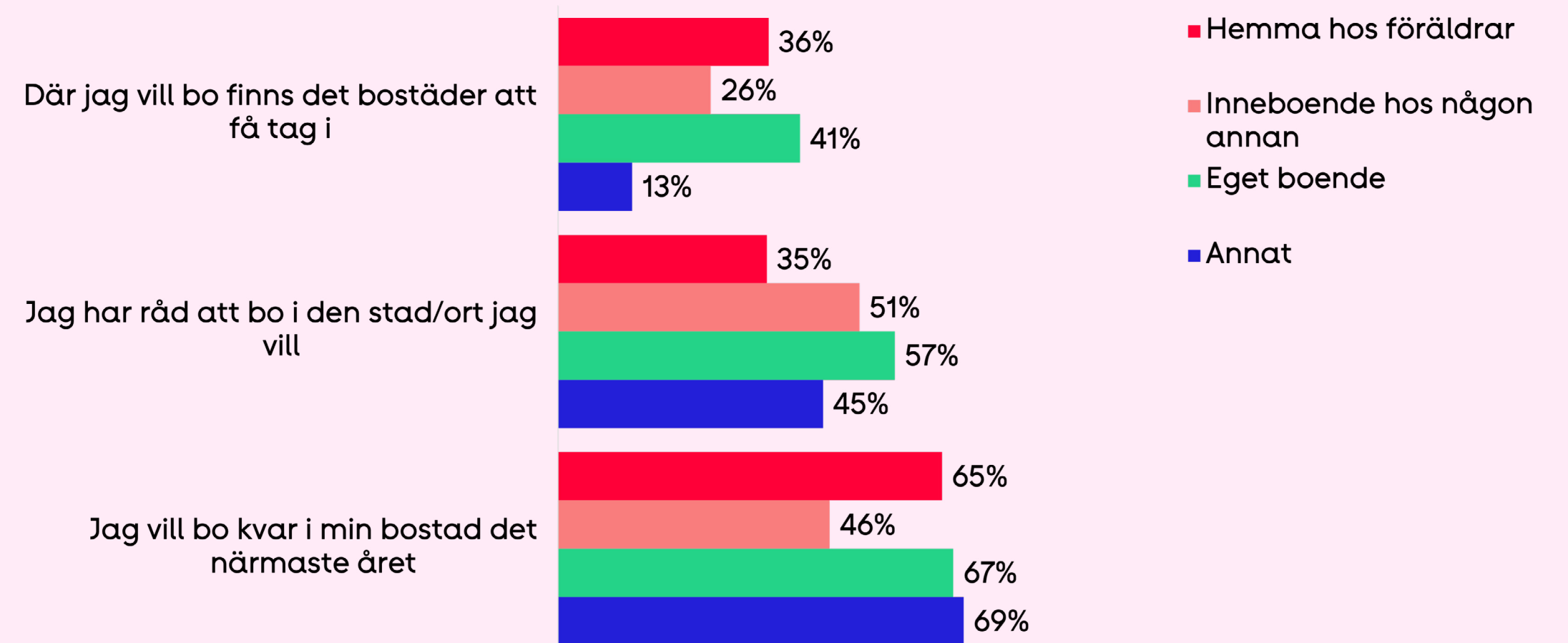
Boendet

Framtidsplaner

Bostadsmarknad

Skillnader mellan unga med olika typ av sysselsättning

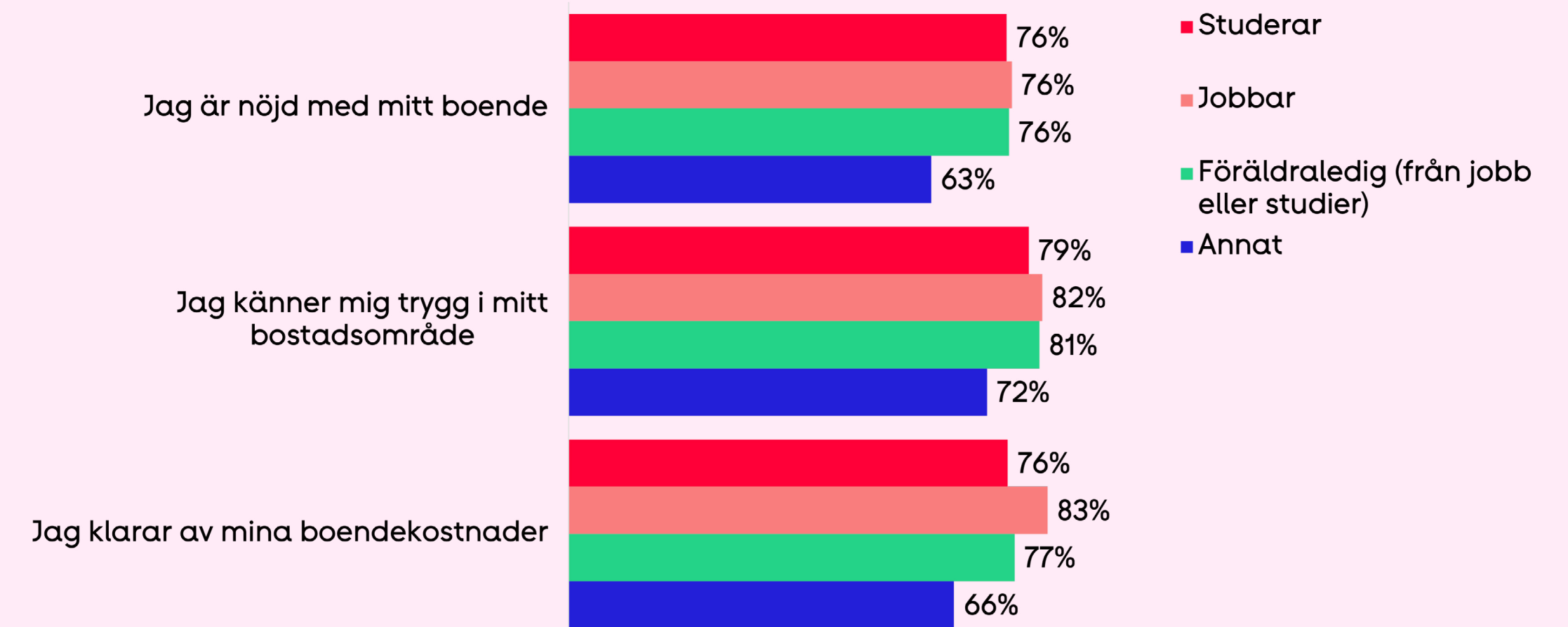
På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per typ av sysselsättning.

Gruppen unga som angett "övrigt" som sysselsättning består av de unga vuxna som är mest ekonomiskt utsatta, är mindre nöjda med sitt boende, har svårare att ha råd med ett boende där de vill bo och i lägst grad klarar av sina boendekostnader.

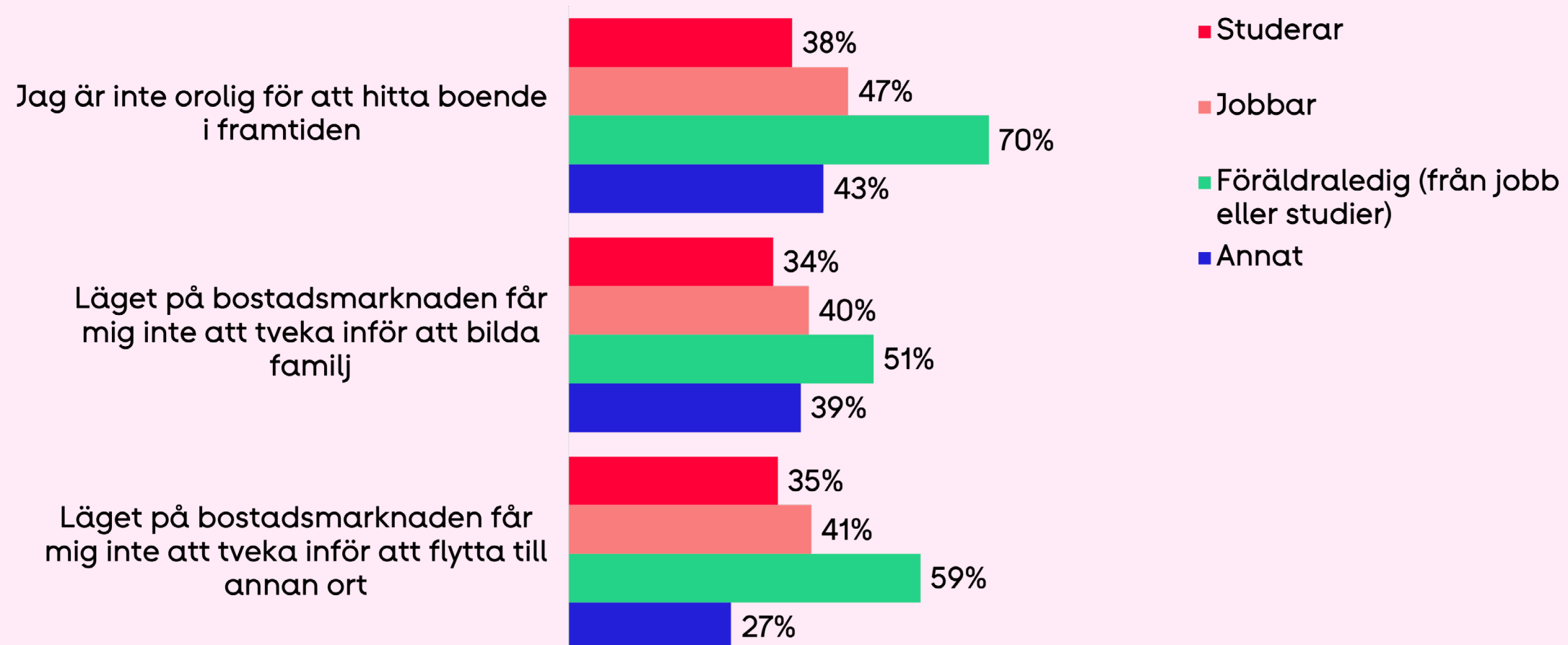
De respondenter som är föräldralediga från jobb eller studier instämmer i något högre grad att det finns bostäder där de vill bo än andra grupper, likaså sticker gruppen ut genom att en mindre andel är oroliga för att hitta boende i framtiden och genom att en mindre andel tvekar inför att flytta till en annan ort på grund av läget på bostadsmarknaden.

Av samtliga grupper är det studenter som är mest oroliga för att hitta boende i framtiden, i högst grad tvekar inför att bilda familj på grund av läget på bostadsmarknaden och i lägst grad uppger att det finns bostäder att få tag i där de vill bo.

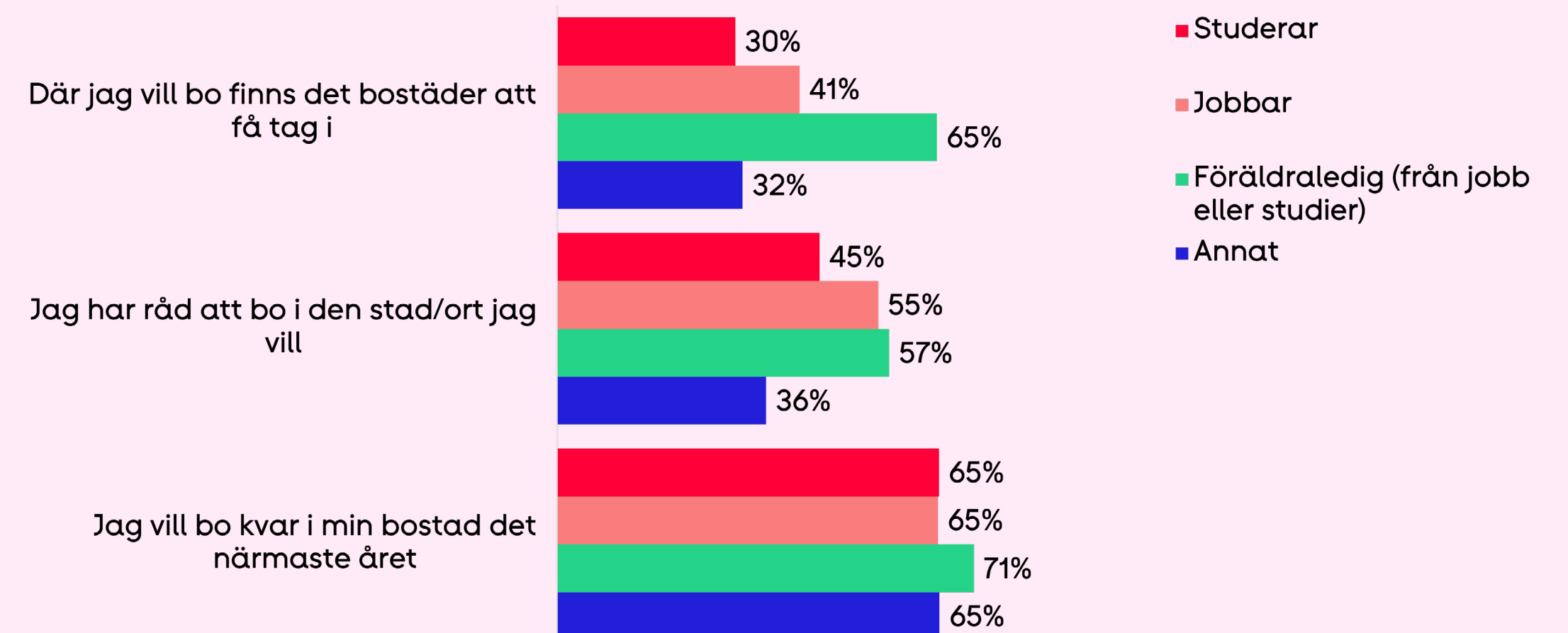
Boendet

Framtidsplaner

Bostadsmarknad

Skillnader mellan unga i olika åldersgrupper

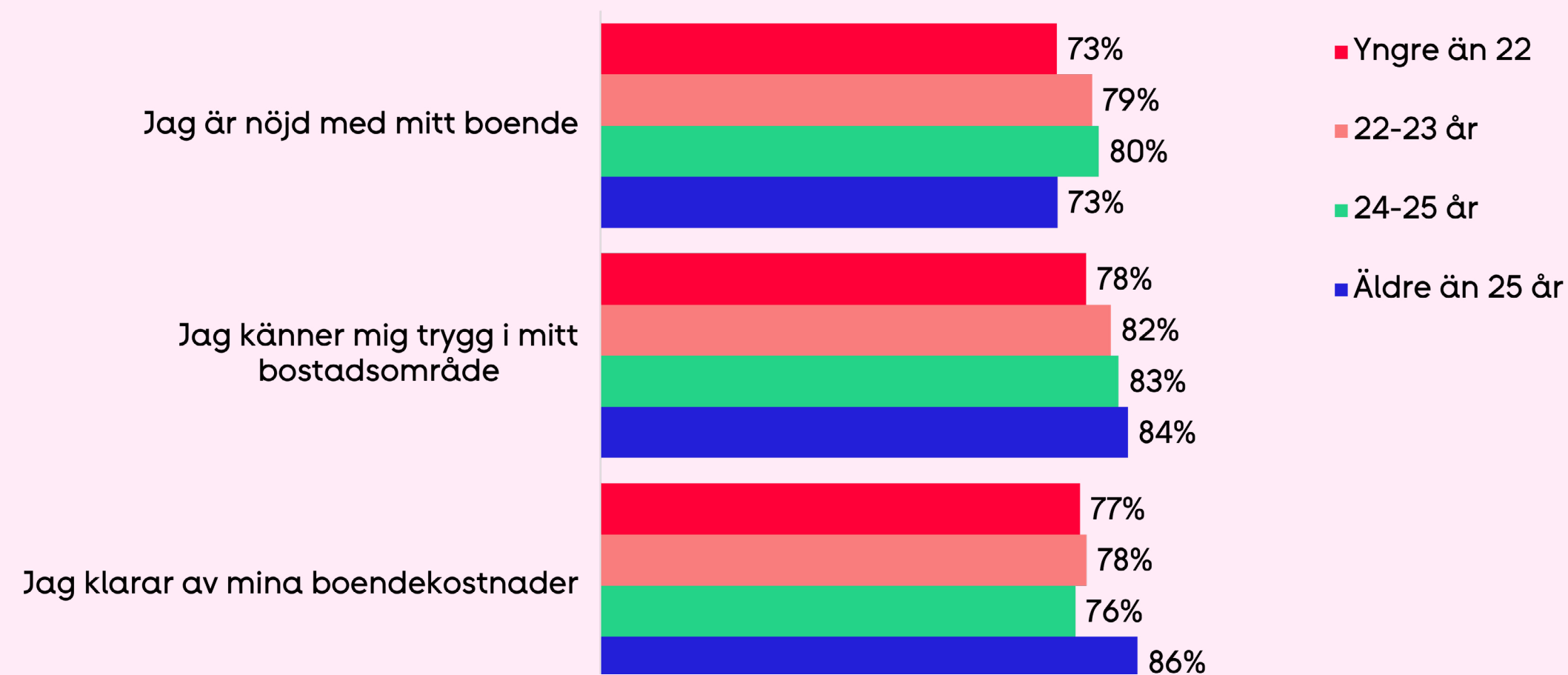
På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per åldersgrupp. De som är äldre än 25 har mindre svårigheter att klara sina boendekostnader jämfört med andra åldersgrupper och en mindre andel av denna grupp tvekar inför att bilda familj på grund av läget på bostadsmarknaden.

Det finns ålderseffekt när det gäller oron inför att hitta ett boende i framtiden och när det gäller om huruvida läget på bostadsmarknaden får en att tveka inför att bilda familj. Ju äldre man är desto mindre orolig är man, och desto mindre tvekar man inför att bilda familj.

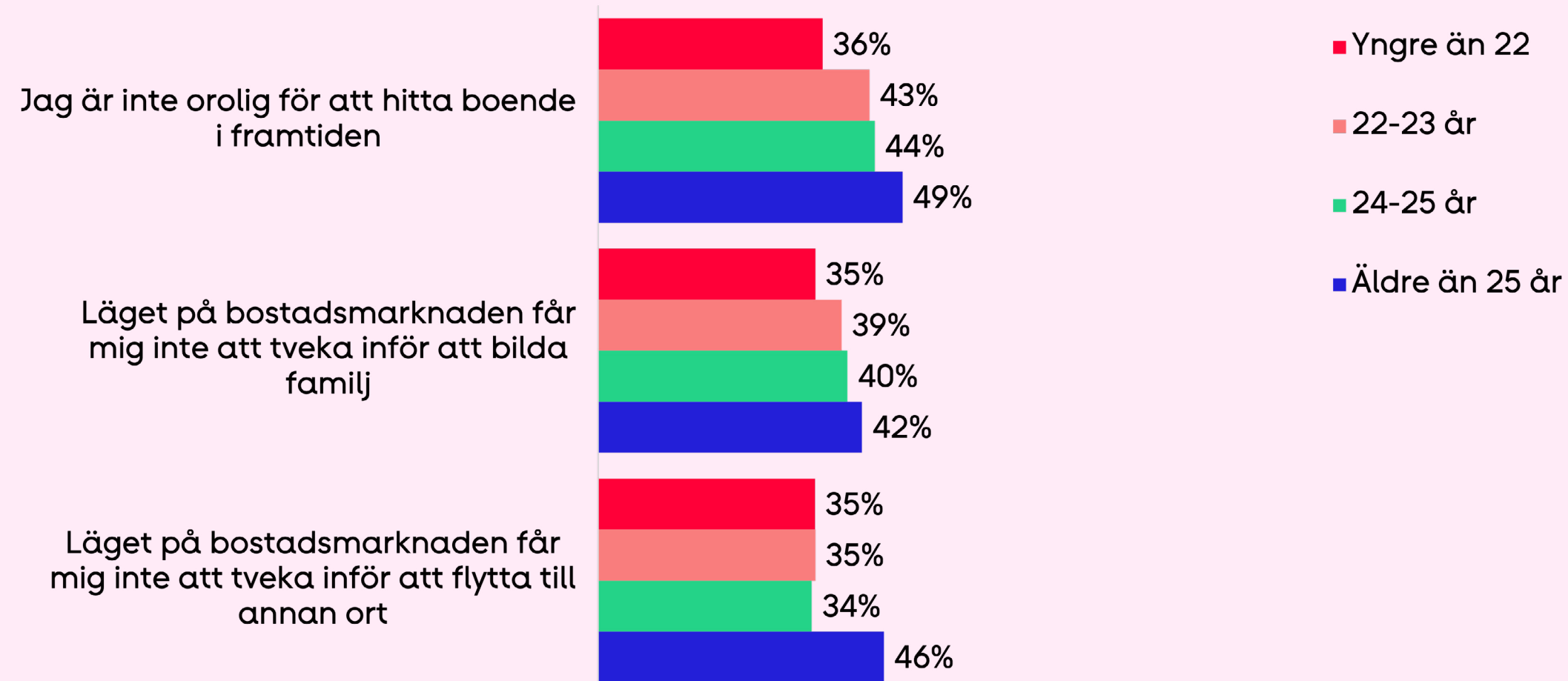
I fråga om boendekostnader finns också en skillnad mellan åldersgrupperna. De som är 25 och äldre klarar i högre utsträckning sina boendekostnader, jämfört med yngre grupper.

24 till 25 åringarna instämmer i högst utsträckning i att det finns bostäder att få tag i där de vill bo, och de yngre än 22 år instämmer i lägst utsträckning. Generellt sett är det små andelar i samtliga åldersgrupper som håller med om att det finns bostäder där de vill bo.

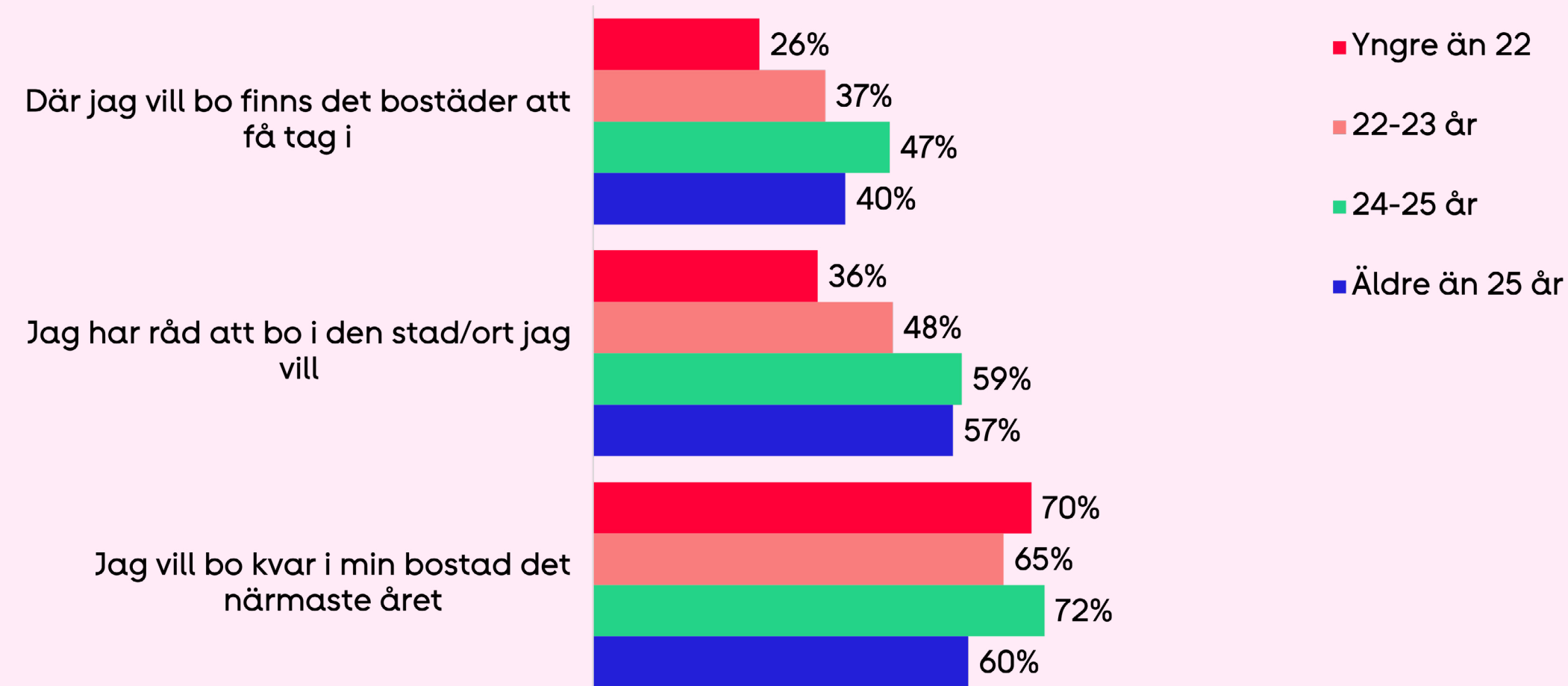
Boendet

Framtidsplaner

Bostadsmarknad

Skillnader mellan unga kvinnor och män

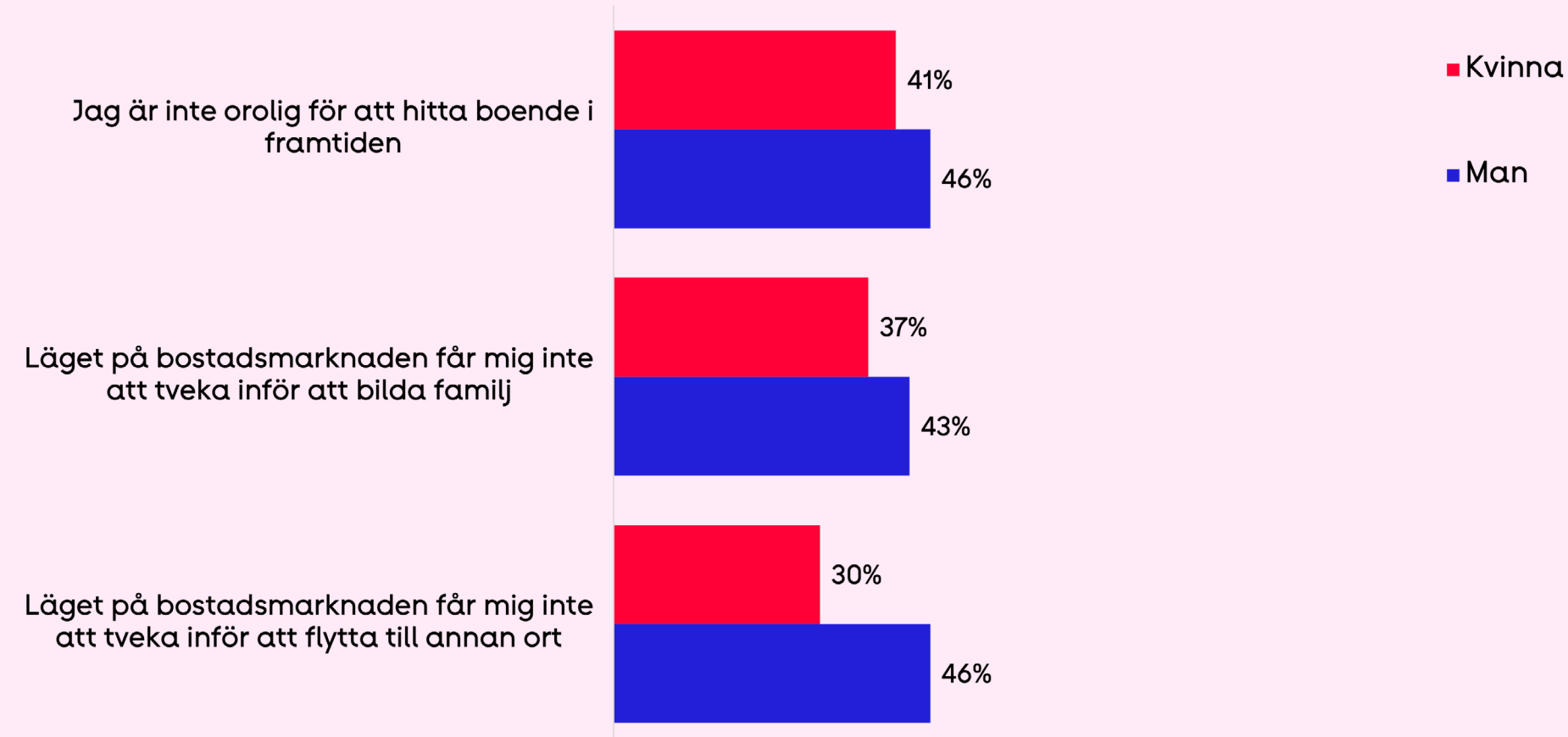
Män och kvinnor har ställt sig ungefär lika till påståendena som gäller nuvarande boende. Däremot finns betydande skillnader i hur män och kvinnor ser på bostadsmarknaden och sitt framtida boende.

Kvinnor och män är ungefär lika nöjda med sitt boende, de klarar av sina boendekostnader i lika hög utsträckning och de är lika trygga i sitt bostadsområde. I samtliga övriga påståenden håller kvinnor med i lägre utsträckning. Särskilt stor skillnad är det när det gäller huruvida läget på bostadsmarknaden påverkar beslut om att flytta till en annan ort, där skiljer det hela 16 procentenheter mellan män och kvinnor.

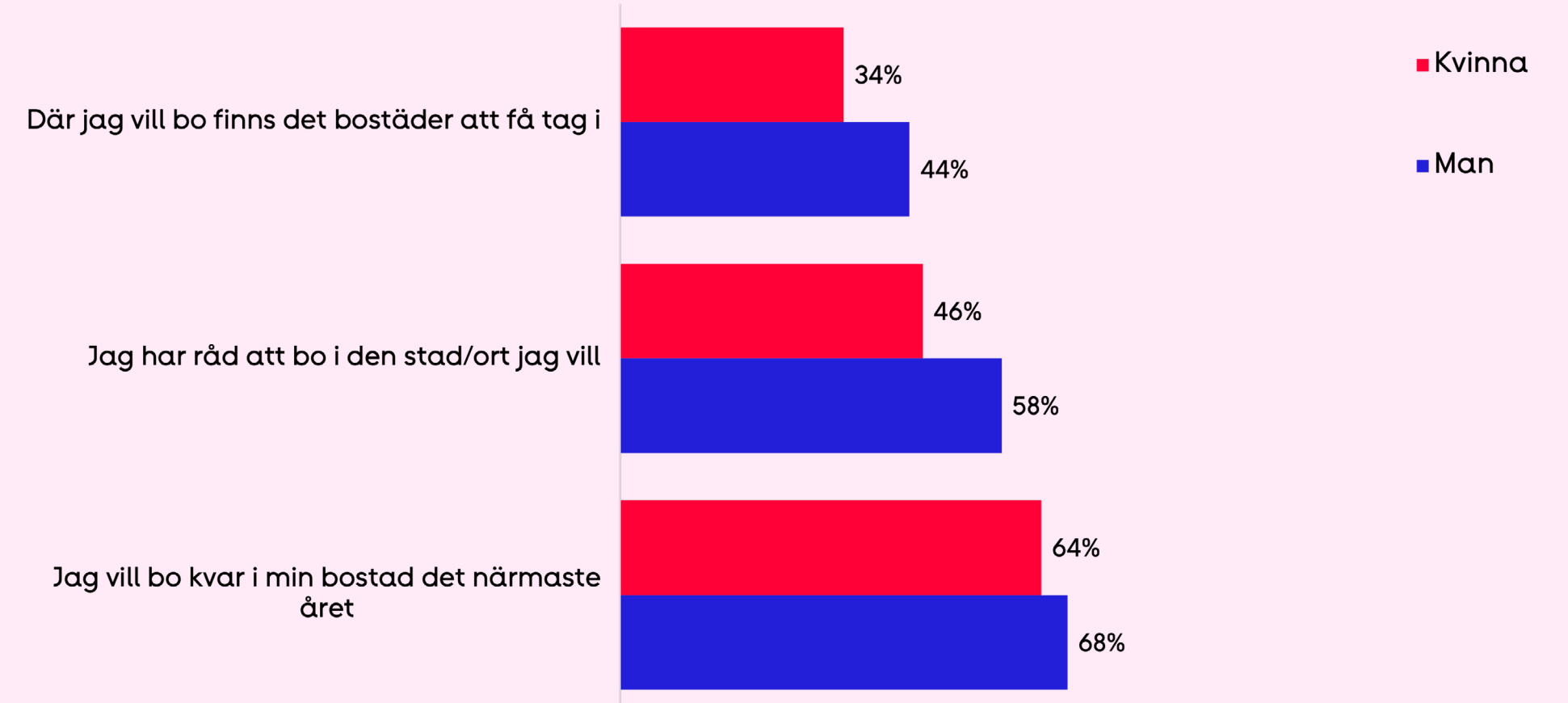
Boendet

Framtidsplaner

Bostadsmarknad

75 procent av de som uppger "annat" som boendeform är oroliga för att hitta boende i framtiden. Å andra sidan är de som bor inneboende mer positiva, då ungefär hälften i den gruppen inte är oroliga för det framtida boendet. Däremot, oberoende av boendeform, är unga i Storgöteborg förhållandevis oroad för sin framtid och sitt familjebildande i jämförelse med riket.

Att unga vuxna i Storgöteborg är mer oroad för det framtida boendet än genomsnittet i riket hänger antagligen ihop med storstädernas långa bostadsköer och höga bostadspriser. Vad gäller familjebildandet är det inte bara en upplevelse utan också en verklighet vilket SCBs statistik över förstagångsföräldrar vittnar om. Förstagångsföräldrarna i Storgöteborg är numera i snitt över 30 år. Det ska däremot tilläggas att denna siffra självklart är beroende av många andra faktorer också.

Vid nedbrytning på sysselsättning märks det tydligt att de föräldralediga är de som ser mest positivt på både sin ekonomi och boendesituation. Gissningsvis är det de föräldralediga som har lyckats etablerat sig bäst på både arbets- och bostadsmarknad och därav har de möjligheten att vara just föräldralediga. Studenter, å andra sidan, är de som är mest oroad över sin framtid och kanske beror det på att de är de som i lägst grad kan bo kvar hemma av geografiska skäl. Det kan också vara så att de i störst utsträckning har upplevt bostadsmarknadens baksidor, eftersom de ofta inte har samma sociala skyddsnät som de som bor kvar i sin hemstad.

När vi tittar på nedbrytning på ålder går det att se ett tydligt mönster genom alla påståenden: De som är i åldersgruppen 20–21, och därmed yngst i undersökningen, är de som har den mest negativa bilden av bostadsmarknaden och sin privatekonomi. Detta är antagligen en konsekvens av att de yngsta i störst utsträckning bor kvar hemma och denna grupp har också den mest osäkra ekonomiska situationen.

Det finns tydliga skillnader mellan unga kvinnors och unga mäns upplevelser om bostadsmarknaden. Det finns inte utrymme att göra en djupare analys kring faktiska skillnader i förutsättningar på bostadsmarknaden mellan könen, däremot vet vi att kvinnor generellt sett har lägre löner än män, och det är rimligt att anta att detta bidrar till att de får svårare att hävda sig på bostadsmarknaden.

”

I framtiden vill jag bo i hus, men vägen dit är just nu oklar.”

”

Att få tag i ett långsiktigt boende att skapa familj i känns omöjligt”

”

Känns hopplöst att någon gång kunna köpa bostad, vilket känns som att man måste.”

”

Jag blir orolig hur jag ska klara mig själv med två barn.”

”

Jag känner inte att jag har någon möjlighet att skaffa en egen bostad och är oroad för min framtida bostadssituation.”

Trakasserier och diskriminering

Fem procent av de unga vuxna i Storgöteborg har någon gång känt sig trakasserade, diskriminerade eller på något annat sätt utsatta i samband med att de har sökt bostad. Det är en liten minskning från förra undersökningen 2021, där sju procent uppgav att de hade blivit utsatta. På riksnivå är det sex procent som upplevt trakasserier eller diskriminering. Samtidigt är det också viktigt att ha i åtanke att fem procent förhållandevis inte är särskilt många respondenter i den här undersökningen.

De som upplevt trakasserier, diskriminering eller andra former av utsatthet i samband med bostadssökande fick även beskriva sin upplevelse med egna ord. Svaren har kategoriserats och visas i den nedre tabellen.

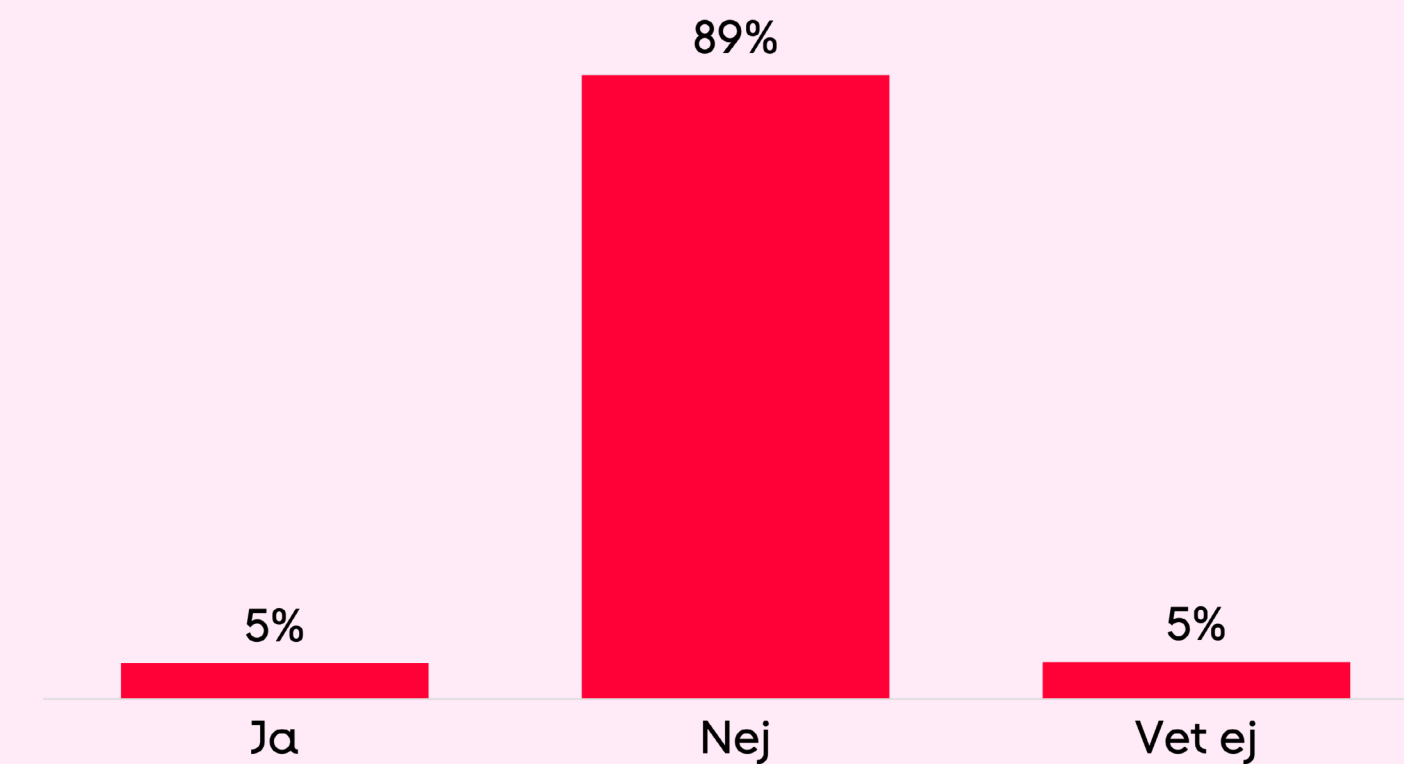
I jämförelse med 2021 års mätning har andelen som blivit utsatta för sexuella trakasserier ökat.

De typer av diskriminering som också förekommer ofta är rasism, att man blivit lurad samt diskriminering på grund av inkomst. Respondenter har exempelvis beskrivit att de inte prioriteras på bostadsmarknaden på grund av att de har en lägre inkomst eller att de blir sämre behandlade av mäklare eller hyresvärdar på grund av utländskt klingande namn eller alternativa klädval.

Övriga svar gäller de som beskrivit situationer där diskrimineringsgrunden inte framgår. Exempelvis innefattar dessa bland annat att man blivit nekad bostad på grund av sin bakgrund (ospecificerat), på grund av att man har husdjur eller att man har blivit hotad när man har krävt ett påskrivet andrahandskontrakt.

Svarsfrekvensen bland personer med utländsk bakgrund är generellt sätt lägre i enkätundersökningar. Det kan därför antas vara samma även i detta fall. Just i frågor kring diskriminering finns det därför en risk att andelen som upplevt rasism är underskattad.

Har du upplevt dig trakasserad, diskriminerad eller utsatt i någon form i samband med att du sökt bostäder?

Kategorisering av fritextsvar

	Andel
Utsatt för sexuella trakasserier	15 %
Utsatt för rasism	13 %
Har blivit lurad	13 %
Ekonomisk diskriminering	13 %
Diskriminering på grund av kön	2 %
Övrigt	44%

”

Min sambo har ett arabiskt namn och efternamn och vi blir ofta bortvalda pga det”

”

Var tvungen att ha sex med hyresvärdens för att få ha mina husdjur”

”

Har blivit nekad då jag skulle flytta ihop med min flickvän för första gången”

HYRESGÄSTFÖRENINGENS KRAV

1. Bostadsförmedling efter behov, inte bara kötid

Matchningen på bostadsmarknaden måste bli mer effektiv. Kommunala bostadsförmedlingar måste enligt Bostadsförsörjningslagen förmedla merparten av lediga lägenheter efter antal dagar i kö, vilket missgynnar unga. Lagen måste ändras och tillåta att en större del fördelas efter behov, där de som exempelvis står utan bostad prioriteras.

2. Stärk bostadsbidraget

Bostadsbidraget är ett sätt för staten att jämna ut klyftor på bostadsmarknaden, och hjälpa enskilda hushåll att ha råd med ett bättre eller större boende. Detta är extra viktigt för unga vuxna som har kort kötid och låg betalningsförmåga. Tyvärr har bostadsbidraget urholkats under en lång tid. Det har resulterat i att det är färre som får ta del av det, och att det ersätter en mindre del av hyran. Samtidigt finns det stor risk att du blir återbetalningsskyldig eftersom det belopp du beviljas och får utbetalt är preliminärt, och det korrekta beloppet fastställs först upp till två år senare. För många kan det innebära en privatekonomisk katastrof. Bostadsbidraget är helt enkelt inte längre det sociala verktyg det en gång var och därför måste det reformeras. Vi vill se höjda bostadsbidrag och vi vill minska risken för att bli återbetalningsskyldig, så att också de med lägre inkomst kan få ett rimligt boende.

3. Förmånliga byggglån

Detta är det viktigaste kravet och det som kommer att trygga ungas bostadsbehov på längre sikt. I mätningen 2021 hade andelen hemmaboende minskat lite, till viss del tack vare 2010-talets höga byggtakt. Nu ser vi återigen en ökande andel hemmaboende med mer pressade plånböcker. Staten måste stötta byggandet i den lågkonjunktur vi nu befinner oss i. Vårt förslag om förmånliga byggglån främjar en nybyggnadstakt som håller jämna steg med efterfrågan och befolkningsutvecklingen samt håller nere hyrorna i nyproduktion.

www.hyresgastforeningen.se